

Heidi Jokela

Lapsiperheen vakuutusturva

LAB-ammattikorkeakoulu
Liiketalous Lappeenranta
Tradenomi (AMK)
Juridiikka

Tiivistelmä

Heidi Jokela

Lapsiperheen vakuutusturva, 54 sivua

LAB-ammattikorkeakoulu

Liiketalous Lappeenranta

Tradenomi (AMK)

Juridiikka

Opinnäytetyö 2020

Ohjaaja: lehtori Timo Saarainen, LAB-ammattikorkeakoulu

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena ja tavoitteena oli selvittää eri vakuutusyhtiöiden tuotteiden eroja ja yhteneväisyyksiä vakuutusten sisällön, korvattavuuden ja ehtojen osalta. Tutkimukseen valikoitui omaisuusvakuutuksista koti- ja lakisääteinen liikennevakuutus sekä henkilövakuutuksista lapsi- ja matkustajavakuutukset. Opinnäytetyöllä ei ole toimeksiantajaa.

Työssä käytettiin monimenetelmäistä laadullista tutkimustapaa. Aineisto koottiin Suomen ja EU:n lainsäädännöstä, viranomaisten ja muiden tahojen tuottamista tilastoista ja katsauksista sekä vakuutusyhtiöiden verkkosivuilta ladattavissa olevista vakuutusehdoista, -oppaista ja muusta materiaalista. Empiirisen osuuden vertailu tehtiin esimerkiksi rakennetun lapsiperheen näkökulmasta.

Tutkimuksen tuloksena saatiin selville, että erot eri vakuutusyhtiöiden ehtojen välillä ovat melko pieniä. Vakuutusopimuslain mukainen tarpeettoman edun saamisen kieltä rajoittavat vakuutusten korvattavuutta, jolloin vakuutuskorvausta voi saada enintään vahingonpeittämiseen tarvittavan määrän. Jos vakuutuskokonaisuutta kootaan vain ehtojen perusteella, vakuutuksenottaja hyötyy eri yhtiöiden tuotteiden yhdistelemisestä.

Asiasanat: henkilövakuuttaminen, omaisuusvakuuttaminen, lapsivakuutus, matkustajavakuutus, kotivakuutus, lakisääteinen liikennevakuutus

Abstract

Heidi Jokela

Insurances for a family with children, 54 Pages

LAB University of Applied Sciences

Business Administration Lappeenranta

Bachelor in Business Administration

Business law

Bachelor's Thesis 2020

Instructor: Mr Timo Saarainen, Lecturer

The aim of this thesis was to investigate if there are differences between different insurance companies and their products, particularly in the terms and conditions of the insurance policies. The study concerned insurance products for children, travellers, homes and vehicles. The thesis has no commissioner.

The qualitative method was used in the study. The data for this thesis were collected from Finnish and European legal framework, statistics and reviews produced by Finnish and European authorities, and from the insurance conditions, insurance product information documents and brochures downloaded from the companies' websites. In the empirical section, for comparison, an example family was created and the comparison between companies was made from their point of view.

The results of the study show that the differences between insurance companies and their products are not largely significant. The law about insurance contracts defines that the client cannot get unjustified advantage, so the insurance compensations are limited to an amount that is necessarily needed to cover the damage, but no more. If the family's pack of insurances is compiled solely based on the conditions, they might benefit from taking different insurances from different companies.

Keywords: personal insurances, asset insurances, insurances for children, insurances for travellers, home insurances, statutory vehicle insurance

Sisällys

1	Johdanto	5
1.1	Tutkimuksen tausta	6
1.2	Aiheen rajausta ja tutkimuskysymykset.....	6
1.3	Tutkimusmenetelmät ja työn rakenne.....	7
2	Vakuuttaminen Suomessa ja Euroopan Unionissa.....	7
2.1	Vakuutusalan valvonta	8
2.2	EU lainsäädäntö	9
2.3	Kansallinen lainsäädäntö ja ohjeistukset	9
2.4	Vakuutuksista annettavat tiedot.....	10
2.5	Vakuutusyhtiöiden esittely	11
2.5.1	OP-Pohjola	11
2.5.2	IF	12
2.5.3	Lähitapiola.....	12
3	Henkilövakuuttaminen.....	12
3.1	Aikuisen sairauskuluvakuutukset	13
3.2	Lasten vakuutukset.....	14
3.3	Matkustajavakuutukset	14
4	Omaisuuksien vakuuttaminen.....	16
4.1	Kodin vakuutukset	18
4.1.1	Omakotitalon vakuuttaminen	19
4.1.2	Asunto-osakkeen vakuuttaminen.....	19
4.2	Ajoneuvovakuutukset	20
4.2.1	Lakisääteinen liikennevakuutus	21
5	Vakuutukset lapsiperheelle	22
6	Lapsivakuutukset	22
7	Jatkuva matkustajavakuutus.....	26
7.1	Matkasairaus	28
7.2	Matkatapaturma	29
7.3	Hoitoturva	30
7.4	Invaliditeetti- ja päivärahaturva	30
7.5	Matkan peruuntuminen	31
7.6	Matkan keskeytyminen	32
7.7	Matkalta myöhästyminen.....	33
7.8	Kriisiturva.....	34
7.9	Yhteenveto matkustajavakuutuksesta	34
8	Kotivakuutus.....	35
8.1	Rakennuksen vakuutuksessa vakuutettava omaisuus	38
8.2	Irtaimiston vakuutuksissa vakuutettava omaisuus	38
8.3	Suojeluohjeet	39
8.4	Rajoitusehdot.....	41
8.5	Kotivakuutuksen yhteenveto	41
9	Lakisääteinen liikennevakuutus	42
9.1	Voimassaoloalueet	43
9.2	Vakuutusyhtiön vastuun alkaminen ja päättymisen	43
9.3	Bonusjärjestelmät	45
9.4	Liikennevakuutuksen yhteenveto	48
10	Yhteenveto ja pohdinta	48

1 Johdanto

Yksityishenkilöille ja kotitalouksille on tarjolla lukemattomia erilaisia vakuutustuotteita. Vakuutusyhtiöt kilpailevat asiakkaista tunteisiin vetoavilla markkinointikampanjoilla niin televisiossa, printtimediassa kuin sosiaalisessa mediassakin. Puhe-
limitse kutsutaan vakuutusedustajan pakeille tarkistamaan oman perheen vakuutusturvan ajantasaisuutta ja hinnoittelua. Elektroniikkaostoksilla tarjotaan ostettavalle tuotteelle lisäturvavakuutusta. Lapsiperheessä vakuuttamisen kohteita voi olla paljon. On esimerkiksi kodin vakuutus, auton lakisääteinen vakuutus, muun omaisuuden vakuutuksia sekä perheenjäsenten erilaisia henkilövakuutuksia. Vakuutussopimuksen tekemisen yhteydessä on sovittu vakuutusmaksujen jakamisesta useampaan osaan, jolloin laskuja eri vakuutuksista tulee tasaisesti vuoden aikana.

Jos elämässä kaikki sujuu eikä vakuutusturvaa tarvitse ajatella, voi jonkin ajan kuluttua huomata, ettei ole enää varma paljonko mikäkin vakuutus vuodessa maksaa ja mitä kaikkea vakuutus oikeastaan kattaa. Vahingon sattuessa voi tulla myös yllätyksenä, että vakuutus ei korvaakaan juuri jotakin tietynlaista vahinkoa tai että rajoitusehtojen vuoksi maksettava korvaus onkin huomattavasti pienempi kuin mihin oli varautunut. Ennen vakuutussopimuksen allekirjoitusta vakuutuksen myöntäjän on annettava asiakkaalle kaikki oleellinen tieto vakuutuksesta, ja vastaavasti vakuutuksenottajan tulisi tutustua huolellisesti vakuutusehtoihin ja muihin saamiinsa esitteisiin. Vakuutusehtojen dokumentti voi pituudeltaan olla jopa kymmeniä sivuja pienellä fontilla painettua tietoa, josta vakuutuksenottajan tulisi osata erottaa juuri kyseessä olevaa vakuutustuotetta koskevat ehdot.

Vakuutus on vakuutusyhtiön ja vakuutuksenottajan välinen sopimus, jolla tasaan vahingoista aiheutuvia taloudellisia seuraamuksia (Finanssiala 2019b). Vakuutussopimuksessa vakuutusyhtiö sitoutuu korvaamaan aiheutuneista vahingoista korvauksia, mikäli vakuutuksenottaja on toiminnassaan noudattanut vakuutusyhtiön edellyttämää huolellisuutta omaisuutensa käsittelyssä sekä terveyden ja turvallisuuden ylläpidossa.

1.1 Tutkimuksen tausta

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, onko eri vakuutusyhtiöiden tuotteiden välillä eroja vakuutusten ehtojen, kattavuuden tai vahinkojen korvattavuuden osalta. Aikaisemmissa vakuuttamista käsittelevissä opinnäytetöissä vakuutuksia on tutkittu esimerkiksi nuorten asiakkaiden tai yhden tietyn vakuutustuotteen osalta. Lapsiperheen tarpeiden näkökulmasta tehtyjä opinnäytetöitä ei löytynyt.

1.2 Aiheen rajausta ja tutkimuskysymykset

Vakuutustuoteryhmistä tarkasteluun on pyritty valitsemaan sellaisia tuotteita, joiden voi ajatella olevan ajankohtaisia suurimmassa osassa lapsiperheistä. Selkeyttämisen vuoksi pois rajautuvat sijoitusvakuutukset, vapaaehtoiset eläke- ja henkivakuutukset, työnantajan vakuutukset sekä iso joukko erilaisten omaisuuslajien ryhmiä. Opinnäytetyön tekemisen aikaan on astunut voimaan Brexit, eli Ison-Britannian ero Euroopan unionista. Kaikki EU:ta koskevat tilastot ovat ajalta jolloin Britannia vielä kuului unioniin, joten Eurooppaa ja EU:ta koskevassa tarkastelussa Iso-Britannia on mukana tilastoissa.

Vakuutus sopimukset ovat myyntituote, joiden hinnoitteluun vaikuttavat suurelta osin vakuutuskohteen yksilölliset ominaisuudet. Lisäksi erilaisilla keskittämiseduilla ja bonusjärjestelmillä voidaan vaikuttaa vakuutukseen hintaan. Tämän vuoksi hinnoitteluun ei oteta kantaa eikä sen perusteella tehdä eroa vakuutusyhtiöiden välillä. Opinnäytetyössä ei oteta kantaa verotuksellisiin kysymyksiin.

Tutkimuksen kannalta olennaiset kysymykset voi tiivistää kahteen tutkimuskysymykseen:

Onko eri yhtiöiden vakuutusehtojen välillä eroja?

Mitkä tuotteet ovat kattavimpia esimerkkinä olevan lapsiperheen tarpeisiin?

1.3 Tutkimusmenetelmät ja työn rakenne

Tutkimuskysymyksiin haetaan vastauksia monimenetelmäisen laadullisen tutkimuksen keinoin. Teoreettinen viitekehys koostuu avoimista internet-lähteistä löytyvästä materiaalista kuten Suomen sekä Euroopan unionin vakuutusalaä käsitlevästä lainsäädännöstä ja ohjeistuksista, viranomaisten ja muiden toimijoiden tuottamista tilastoista, katsauksista ja muista dokumenteista. Empiirisessä osuudessa vakuutustuotteita vertaillaan avaintietoesitteestä, vakuutusoppaasta ja vakuutusehdoista saatavien tietojen perusteella. Vertailussa etsitään vakuutustuotteiden keskinäisiä samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia, ja sen perusteella tutkitaan, asettuuko jokin vakuutusyhtiöistä ehdoiltaan esimerkkiperheelle paremmaksi vaihtoehdoksi kuin muut.

Opinnäytetyön teoriaosassa tutustutaan aluksi Suomen ja Euroopan vakuutusviranomaisiin ja vakuutustoiminnan sääntelyyn. Lisäksi esitellään vertailuun valitut vakuutusyhtiöt sekä tehdään katsaus tutkittaviin vakuutustuoteryhmiin. Empiirisessä osassa vertaillaan ja tarkastellaan vakuutustuotteita esimerkkiperheen näkökulmasta. Lopuksi esitetään päätelmät tutkimuksen tuloksista.

2 Vakuuttaminen Suomessa ja Euroopan unionissa

Euroopan unionin SEUT-sopimuksen 58 artiklan vapaan liikkuvuuden periaatteen mukaisesti yksityishenkilöt voivat ostaa vakuutuksensa suomalaisten vakuutusyhtiöiden ohella mistä tahansa EU:n markkina-alueella toimivasta vakuutusyhtiöstä. Vakuutusyhtiöt voivat tarjota tuotteitaan toiseen EU-maahan perustetun sivukonttorin, omien verkkosivustojen tai vakuutusasiamiesten tai -meklareiden kautta. Vakuutustuotteita myydään myös esimerkiksi elektroniikkamyymälöiden ja matkatoimistojen toimesta (Euroopan unioni 2020a). Opinnäytetyön työn aikaan ei löytynyt tutkittua tietoa, kuinka paljon esimerkiksi suomalaiset ostavat vakuutuksia ulkomaalaisilta vakuutusyhtiöiltä.

Statistan tilastojen mukaan euroalueen vakuutusyhtiöiden varallisuus oli vuoden 2016 kolmannen kvartaalin alussa yhteensä 7 879 miljardia euroa. Vuoden 2019 toisen kvartaalin loppuun mennessä varallisuus oli kasvanut 8 456 miljardiin euroon. (Statista 2019).

Euroopan unionin väestö vuonna 2019 oli 513 miljoonaa ihmistä. Suomen osuus tästä oli noin 5,5 miljoonaa. Muuhun maailmaan verrattuna EU:n väestö on kolmanneksi suurin Kiinan väestön ollessa lähes kolminkertainen ja Intiankin noin 2,5 kertainen Euroopan unionin väestöön verrattuna. EU:n jälkeen neljänneksi suurin väestö on Yhdysvalloissa, jossa asuu noin 329 miljoonaa ihmistä. (Euroopan unioni 2019a).

2.1 Vakuutusalan valvonta

Euroopan finanssivalvontajärjestelmän tehtävänä on huolehtia siitä, että EU:n alueen finanssipalveluiden valvonta on kaikissa jäsenmaissa yhtenäistä ja johdonmukaista. Vuonna 2011 toimintansa aloittaneeseen järjestelmään kuuluvat Euroopan järjestelmäriskikomitea (EJRK) sekä valvontaviranomaiset Euroopan pankkiviranomainen (EBA), Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA) sekä Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen (EIOPA). Osana järjestelmää ovat kansalliset valvontaviranomaiset, Suomessa Finanssivalvonta. (Euroopan parlamentti 2020).

Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen EIOPAn tehtävänä on omalta osaltaan turvata rahoitusjärjestelmän vakautta, sekä parantaa vakuutuksenottajien ja eläkejärjestelmien jäsenten oikeuksia. EIOPA valvoo vakuutus- ja lisäeläketuotteita myöntäviä yhtiöitä sekä auttaa hallitsemaan ja minimoimaan alan vakauteen liittyviä riskejä. Eurooppalaiset kuluttajat hyötyvät valvontajärjestelmän toimista vakuutusalan avoimuuden ja oikeudenmukaisuuden edistämisessä. (Euroopan unioni 2020b).

Finanssivalvonta on osa Euroopan järjestelmäriskikomiteaa, joka kansallisella tasolla valvoo suomalaisten ja Suomessa toimivien ulkomaisten vakuutusyhtiöiden ja -edustajien toimintaa. Finanssivalvonta myös ylläpitää vakuutusedustajarekisteriä. Vakuutusyhtiöiden ohella Finanssivalvonta huolehtii myös työttömyyskassojen, Työttömyyskassojen tukikassan sekä Työllisyysrahaston toiminnan valvonnasta. (Finanssivalvonta 2019b).

Finanssivalvonta myöntää vakuutustoiminnan harjoittamista varten tarvittavat toimitukset sekä rekisteröi vakuutusasiamiehet ja -meklarit vakuutusedustajarekisteriin. Toimiluvan tai rekisteröinnin edellytyksenä on, että hakija täyttää säädetyt

vaatimukset muun muassa riittävästä taloudellisista toimintaedellytyksistä sekä hallinnon luotettavuudesta. Vakuutusyhtiöitä, -asiamiehiä ja -meklareita koskee omat erityislainsäädännöt, joissa otetaan tarkemmin kantaa kunkin ryhmän toimiluvan ja rekisteröinnin edellytyksiin. (Finanssivalvonta 2020a).

2.2 EU lainsäädäntö

Vakuutusedustusedirektiivin korvannut vakuutusten tarjoamisesta annettu direktiivi IDD (Insurance Distribution Directive) astui voimaan keväällä 2016. Direktiivin tavoitteena on parantaa kuluttajansuojaa yhtenäistämällä eri EU-jäsenvaltioiden kansalliset vakuutussäännökset sekä saattaa vakuutusyritysten ohella erilaiset vakuutuksia tarjoavat tahot, kuten matkatoimistot ja autovuokraamot direktiivin soveltamisalan piiriin. Direktiivin ensisijaisena tavoitteena on luoda minimitaso, jota jäsenmaiden on vähintään noudatettava. (Finanssivalvonta 2019c).

Lähtökohtaisesti vakuutusalan voimassaoleva sääntely perustuu ns. Solvenssi II täysharmonisointidirektiiviin. Suomessa direktiivin vaatimukset on sisällytetty Vakuutusyhtiölakiin. Solvenssi II on sääntelykehikko, jonka odotetaan lisäävän kilpailua unionin sisämarkkinoilla ja tehostavan vakuutettujen suojaa. Direktiiviä täydentävät muun muassa Komission asetus 2015/35 sekä EIOPAn valmistelumat ja komission antamat tekniset sääntely- ja täytäntöönpanostandardit. Edellä mainitut ovat suoraan jäsenmaissa velvoittaa sääntelyä. (Finanssivalvonta 2018a).

2.3 Kansallinen lainsäädäntö ja ohjeistukset

Suomessa vakuutustoimintaa säätelee useita lakeja, kuten

- vakuutusyhtiölaki (521/2008)
- laki vakuutusten tarjoamisesta (234/2018)
- vakuutussopimuslaki (543/1994)
- laki vakuutusluokista (526/2008)
- laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (398/1995)
- liikennevakuutuslaki (460/2016)
- laki Liikennevakuutuskeskuksesta (461/2016)
- työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)

- potilasvahinkolaki (585/1986).

Edellä mainittuja lakeja täydentää joukko sosiaali- ja terveysministeriön, oikeusministeriön ja valtiovarainministeriön asetuksia (Finanssivalvonta 2018b). Finanssivalvonta on myös antanut määräyksiä ja ohjeita vakuutustoimialalle. Ohjeet koskevat esimerkiksi asiakkaan tuntemista, tuotteiden markkinointia ja palveluiden tarjoamisessa noudatettavia menettelytapoja. (Finanssivalvonta 2018c).

2.4 Vakuutuksista annettavat tiedot

Vakuutuslakien edellyttää, että vakuutuksenantajan on ennen vakuutusso-
pimuksen tekemistä annettava asiakkaalle erinäisiä tietoja kyseessä olevasta va-
kuutustuotteesta. Tiedot vakuutusmuodosta, -maksuista, -ehdoista sekä muista
tarpeellisista tiedoista on annettava asiakkaalle ymmärrettävässä muodossa. Li-
säksi asiakkaalle tulee osoittaa vakuutustuotteen olennaiset rajoitusehdot. (Va-
kuutuslakien).

Lain mukaan tiedot on annettava paperilla, muulla pysyvällä tavalla tai yhtiön
verkkosivustolla. Pysyvällä tavalla tarkoitetaan tapaa, jolla asiakkaan on myö-
hempää käyttöä varten mahdollista tallentaa tai toisintaa hänelle annettuja tietoja
muuttumattomina (Vakuutuslakien). Valtioneuvoston asetuksen 293/2018
mukaisesti tiedot voidaan toimittaa muulla pysyvällä tavalla kuin paperilla silloin,
kun asiakkaalle on ollut mahdollista valita toimitustavaksi joko paperi tai muu py-
syvä tapa, ja hän on valinnut muun kuin paperin. Verkkosivuston tai -palvelun
kautta tietoja voidaan antaa, mikäli ne on osoitettu henkilökohtaisesti asiakkaalle,
ja asiakas on suostunut tietojen antamiseen verkkosivustolla. (Valtioneuvosto
2018).

Poikkeuksena edellä mainittuun on Solvenssi II-direktiivin I liitteessä tarkoitettu
vakuutuksen tietoja koskeva asiakirja, joka on toimitettava paperilla tai muulla
pysyvällä tavalla (Vakuutuslakien). Vakiomuotoisen vakuutusten avain-
tietoesite IPID (Insurance Product Information Document) tarkoituksena on aut-
taa kuluttajaa eri vakuutusyhtiöiden tarjoamien, samankaltaisten vakuutustuottei-
den vertailussa ennen ostopäätöksen tekemistä. Avaintietoesite on pituudeltaan
enintään kahden A4-sivun mittainen asiakirja, jossa kerrotaan tiivistetysti keskei-
siä asioita vakuutustuotteesta. Näitä tietoja ovat esimerkiksi vakuutustuotteen

nimi sekä minkä tyyppinen vakuutus on, mitä vakuutus kattaa tai ei kata, mahdollisia rajoitusehtoja, vakuutuksenottajan velvoitteet, vakuutuksen alkaminen ja päättymisen, maksujen suorittaminen sekä tieto siitä, miten vakuutus sopimuksen voi irtisanoa. (Euroopan unioni 2020a).

Lisäksi vakuutustuotteen myyjän on annettava asiakkaalle tiedoksi, onko hän vakuutusasiamies vai vakuutustuotteen välittäjä. Myyjän on myös kerrottava mahdollisista omistussuhteistaan vakuutusyhtiöön, sekä saako myyjä palkkion vakuutusyhtiöltä sen tuotteen myymisestä. (Euroopan unioni 2020a).

2.5 Vakuutusyhtiöiden esittely

Vakuutusyhtiölain 1 luvun 15 §:n erillisyyssperiaatteen mukaisesti henki- ja vahinkovakuutustoimintaa on harjoitettava erillisissä yhtiöissä (Vakuutusyhtiölaki). Käytännössä vakuutusyhtiöt toimivat ryhmänä yhden brändin alla. Kuluttaja voi siis hankkia kaikki henki- ja vahinkovakuutukset yhdellä kertaa, vaikka vakuutuksen myöntäjinä ovat ryhmän eri vahinko- ja henkivakuutusyhtiöt.

Vakuutusala Suomessa on konsolidoitunut pankkisektorin tapaan. Keskittyminen on johtanut siihen, että esimerkiksi vuonna 2015 Suomessa toimivien henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden yhteenlasketuista taseista noin $\frac{3}{4}$ kuului kolmelle suurimmalle toimijalle. Muun muassa omistusten kautta eri pankit ja vakuutusyhtiöt ovat kytkeytyneet toisiinsa niin Suomessa kuin pohjoismaisella tasolla (Pylkkönen & Savolainen 2016). Tämän opinnäytetyön vertailuun valittujen vakuutusyhtiöiden markkinaosuudet vuonna 2018 jakautuivat siten, että OP Ryhmän osuus oli 33,6 %, LähiTapiola-ryhmän 26,2 ja Ifin 21,7 %. Yhteensä näiden yhtiöiden markkinaosuus oli kasvanut vuodesta 2015 jo 81,5 %:iin. (Finanssiala ry 2019 a).

2.5.1 OP-Pohjola

OP Ryhmä on perustettu vuonna 1902, ja vuonna 2005 ryhmään liittynyt Pohjola jo 1891 (OP Ryhmä 2020a). Ryhmässä Pohjola Vakuutus, A-Vakuutus, OP-henkivakuutus sekä Pohjola Sairaala ovat ryhmän vakuutusliiketoimintaa harjoittavat yhtiöt (OP Ryhmä 2020b). Lisäksi OP Ryhmällä on vakuuttamisen yhteistyökumppaneita, kuten vakuutusyhtiö AXA (OP Ryhmä 2020e). Vakuutusliiketoiminnan tilikauden 2018 tulos ennen veroja oli 260 miljoonaa euroa. Tilikaudella

2019 tulos parani 43,1 % ollen yhteensä 373 miljoonaa euroa (OP Ryhmä 2020c). OP Ryhmässä, Vakuutus-liiketoiminnan lisäksi myös muissa liiketoiminnoissa työskentelee Suomessa yhteensä noin 11 500 henkilöä (OP Ryhmä 2020d).

2.5.2 IF

Sampo Oyj:n omistaman Ifin pääkonttori on Ruotsissa. Vuodesta 2017 alkaen Suomen toiminnot on järjestetty Ruotsissa sijaitsevan pääyhtiön sivuliikkeenä, Tanskassa ja Norjassa vastaava järjestely on ollut käytössä jo vuodesta 1999 alkaen (IF 2020e). Pohjoismaiden lisäksi yhtiö toimii myös Baltiassa, Ranskassa, Alankomaissa, Isossa-Britanniassa sekä Saksassa (IF 2020f). Ifin tulos ennen veroja tilikaudella 2018 oli 848 miljoonaa euroa. Tilikaudella 2019 vastaava tulos oli 884 miljoonaa euroa (Sampo Oyj 2020). Yhtiöllä on Suomessa noin miljoona asiakasta, ja If työllistää Pohjoismaissa noin 6 700 työntekijää (IF 2020g).

2.5.3 LähiTapiola

LähiTapiola perustettiin vuonna 2012, kun Lähivakuutus ja Tapiola yhdistyivät. Yhtiöiden historia ulottuu kuitenkin 1700- ja 1800-luvuille paloapuyhdistysten ja Paloapuyhtiön perustamiseen (LähiTapiola 2020c). LähiTapiola palvelee sekä henkilö- että yritysmautoisia asiakkaita. Emoyhtiö on LähiTapiola Vahinkoyhtiö, jonka lisäksi ryhmään kuuluu Henkiyhtiö, Varainhoito, Kiinteistövarainhoito, Vaih-toehtorahastot sekä 20 alueellista keskinäistä vahinkovakuutusyhtiötä. Yhtiö-ryhmä tarjoaa vahinko-, henki- ja eläkevakuuttamisen tuotteita. Asiakkaita ryhmällä on noin 1,6 miljoonaa, ja ryhmässä työskentelee noin 3 400 työntekijää (LähiTapiola 2020d). Tilikaudella 2018 ryhmän liike-tulos oli 259,1 miljoonaa euroa (LähiTapiola 2019). Tilikauden 2019 vertailukelpoinen liike-tulos oli 273,1 miljoonaa euroa, eli noin 5 % edellistä tilikautta parempi (LähiTapiola 2020a).

3 Henkilövakuuttaminen

Henkilövakuutuksilla turvataan henkilöiden toimeentuloa ja tarpeellisen hoidon saatavuutta tapaturmasta aiheutuneen loukkaantumisen tai äkillisen sairastumisen vuoksi. Henkilövakuutuksia ovat tapaturmavakuutusten ohella esimerkiksi

lasten ja aikuisten terveystakuutukset, matkustajavakuutukset, urheiluvakuutukset sekä turvat työkyvyttömyyden tai vakavan sairauden varalle. Myös henkivakuutukset kuoleman varalta kuuluvat henkilövakuuttamisen piiriin. (OP Ryhmä 2020f).

Suomessa julkiset sosiaali- ja terveyspalvelut toimivat siten, että hoitoon pääsemiseksi ei tarvita vakuutuksia. Kalliimpia hoitoja ja tutkimuksia sekä mahdollisesti tarvittavia lääke- ja kuntoutuskustannuksia voidaan vakuutuksesta ja tapauksesta riippuen korvata vapaaehtoisesta vakuutuksesta. Lisäksi työssäkäyvät ovat lakisääteisesti työnantajan vakuuttamia eläkevakuutuksen lisäksi tapaturmavakuutuksella sekä ryhmähenkivakuutuksella ammattitautien ja työtapaturmien varalta. Pitkä sairausloma voi merkittävästi alentaa henkilön tulotasoa, mitä voidaan myös erinäisten vakuutustuotteiden avulla turvata. (IF 2020d).

Vuoden 2019 kesäkuun lopussa yksityishenkilöiden vapaaehtoisella sairauskuluvakuutuksella oli vakuutettuna 963 835 henkilöä, joista hieman yli puolet ovat aikuisia (Finanssiala ry 2019c). Sairaus- ja tapaturmavakuutuksien maksutulo vakuutusyhtiöille ajalla 1.1.-30.9.2018 oli yhteensä noin 511 miljoonaa euroa. Vastaavalla ajalla korvauksia vakuutuksenottajille maksettiin noin 338 miljoonalla eurolla. (Finanssivalvonta 2020b).

3.1 Aikuisten sairauskuluvakuutukset

Aikuisten sairaus- ja tapaturmavakuutuksen tuotteita on jokaisella tutkimuksessa mukana olevalla vakuutusyhtiöllä. Vakuutukset korvaavat usein erikoislääkärikäyntejä, toimenpiteitä ja lääkkeitä. Vakuutusyhtiöillä on erilaisia tuotteita riskialttiiden urheilulajien aiheuttamien vammojen, vakavan sairauden sekä työkyvyttömyyden varalta. Osassa tuotteista on myös erillinen toimeentulovakuutus, jolla korvataan pitkän sairauspoissaolon aiheuttamaa tulojen laskua. Tutkimusta varten vertailukelpoisten vakuutustuotteiden valinta on haastavaa, sillä aikuisten vapaaehtoiset sairauskuluvakuutukset ovat laajuudeltaan hyvin erilaisia ja suurelta osin räätälöitävissä vakuutuksenottajan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Tämän vuoksi aikuisten sairauskuluvakuutuksia ei tässä opinnäytetyössä tutkita tarkemmin.

3.2 Lasten vakuutukset

Lapsivakuutuksesta korvataan esimerkiksi lapsen sairastumisen tai tapaturman aiheuttamia lääkärikäyntejä, toimenpiteitä ja lääkkeitä. Niin kutsuttu vauvavakuutus tai varausvakuutus syntyvälle lapselle on laajennettu lapsivakuutus, joka otetaan syntymättömälle lapselle ennen vakuutusyhtiön määrittelemiä raskausviikkoja. Vakuutus voi korvata jo raskauden tai synnytyksen aikaisten komplikaatioiden aiheuttamia vakuutustapahtumia. (IF 2020h).

Finanssiala ry:n tilastojen mukaan, lasten sairauskuluvakuutuksella oli vuoden 2019 kesäkuun lopussa vakuutettuna 446 387 henkilöä. Vakuutusten suosio on ollut tasaisessa kasvussa, sillä kymmenen vuotta aiemmin eli vuoden 2009 lopussa lapsivakuutuksia oli otettu 398 439 henkilölle. (Finanssiala ry 2019c).

Lasten yleisestä sairastavuudesta ei ole löydettävissä tilastotietoa. Tietyntyyppisistä sairauksista, kuten syöpäsairauksista löytyy vain lasten tilastoituja syöpätapauksia, mutta kokonaisuutena sairastavuustilastot koskevat koko väestöä. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tilastoinnin mukaan lasten ja nuorten sairaalahoidon johtavia tapaturmia tapahtui vuosien 2013-2015 aikana keskimääräisesti alle kouluikäisille yli 2800 kertaa, peruskouluikäisille yli 3550 ja sitä vanhemmille noin 3500 kertaa yhden vuoden aikana. Hoitoilmoitusrekisterin tietojen perusteella tapaturmaan johti useimmiten kaatuminen tai putoaminen. Määritellyistä syistä toiseksi eniten hoitojaksoja aiheutti liikenneonnettomuudet ja erilaiset törmäysvammat. (Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos 2019).

3.3 Matkustajavakuutukset

EU:n turismia ja matkailua koskevien tilastojen perusteella EU:n asukkaat tekivät vuonna 2017 yhteensä 1 255 miljoonaa vapaa-ajan matkaa, joista noin $\frac{3}{4}$ tehtiin asukkaan omassa kotimaassa. Oman kotimaan rajojen ulkopuolelle matkustettiin siis noin 314 miljoonaa kertaa (Eurostat 2019a). Suomalaiset tekivät vuonna 2018 yhteensä 8,2 vapaa-ajan matkaa ulkomaille. Luvussa on mukana myös risteilyt ja päivämatkat. (Tilastokeskus 2019b).

Matkavakuutuksia myydään joko jatkuvasti voimassaolevina tai määräaikaisina vakuutustuotteina. Määräaikainen vakuutus on tarkoitettu yksittäisen, etukäteen

sovitun ja kestoaltaan rajatun koti- tai ulkomaanmatkan vakuuttamiseen. Jatkuvan vakuutuksen tuotteet ovat voimassa nimensä mukaisesti ympäri vuoden (Salo 2019). Vakuutusyhtiöt suosittavat, että mikäli vakuutuksenottaja matkustaa vähintään kaksi kertaa vuodessa, on jatkuva matkavakuutus kokonaisuutena edullisempaa kuin vakuuttaa jokainen matka erikseen. Tässä opinnäytetyössä tutustutaan tarkemmin jatkuvien matkavakuutusten tuotteisiin. Määräaikainen matkavakuutus koskee yleensä yhtä, tiettyä matkaa. Koska työn tavoitteena on saavuttaa yhden matkan sijasta yleisempi käsitys aiheesta, rajataan määräaikaiset vakuutustuotteet pois tarkastelusta.

Matkatavarat voivat olla vakuutettuna kotivakuutuksen yhteydessä, tai matkailijan on mahdollista ostaa myös erillinen matkatavaravakuutus. Henkilöille, joiden matkatavarat ovat lähinnä tavanomaisia käyttötavaroita, voi kotivakuutus matkatavaroiden vakuutuksena riittää (If 2020a). Kuljetusyhtiöillä on myös rajattu korvausvelvollisuus matkatavaroiden kadotessa tai tuhoutuessa kuljetuksen aikana (Kuluttajaliitto 2020). Tässä opinnäytetyössä käsitellään vain kuluttajien itsensä ottamia vakuutuksia, eikä oteta kantaa kolmannen tahon velvollisuuksiin.

Matkustajavakuutuksella turvataan matkasairaudesta, -tapaturmasta ja matkan peruuntumisesta aiheutuneita kuluja. EU:n ja Sveitsin alueella matkustettaessa EU-kansalaiset ovat oikeutettuja samantasoiisiin julkisen sairaanhoidon palveluihin kuin kohdemaan kansalaiset. Kuten Suomessa, myös ulkomailla yksityissairanhoidon kustannukset ovat usein julkisia palveluita kalliimpia. Esimerkiksi ambulanssilento Suomeen voi kohteen etäisyyden mukaan maksaa jopa kymmeniä tuhansia euroja. (IF 2020c).

Vakuutustuote voi kattaa myös korvauksen matkalla tapahtuneen tapaturman aiheuttamasta pysyvästä haitasta tai kuolemasta. Tulojen laskua voidaan tasata esimerkiksi vakuutuksesta maksettavalla päivärahalta alle vuoden kestävässä tapaturman aiheuttaneessa työkyvyttömyydessä. Matkustajavakuutus on oltava hankittuna ennen matkalle lähtöä, jotta matkustajavakuutuksesta voidaan korvauksia maksaa. (LähiTapiola 2018).

4 Omaisuusvakuuttaminen

Omaisuusvakuuttamisella tarkoitetaan erilaisten kiinteiden ja irtainten omaisuuslajien vakuuttamista. Omaisuusvakuutuksista ainoastaan liikennevakuutus on lakisääteisesti pakollinen, muut ovat vapaaehtoisia. Vuosittain omaisuudelle aiheutuneista vahingoista maksetaan noin 700 miljoonaa euroa vakuutuskorvauksia (Finanssiala ry 2019d). Omaisuudelle määritellään vakuutukseen vakuusarvo. Vakuusarvo ei ole sama asia kuin tuotteen osto- tai myyntihinta, vaan vakuusarvon määrittelyssä voidaan käyttää esimerkiksi käypää arvoa, jälleenhankinta-arvoa tai päivän arvoa. (Koskensyrjä 2016a).

Käyvällä arvolla tarkoitetaan tuotteen käteisarvoa juuri ennen vahinkoa. Käypään arvoon perustuen vakuutetaan usein tuotteita, joita ostetaan paljon myös käytettynä, esimerkiksi ajoneuvoja ja työkoneita. Vakuusarvoa määritettäessä omaisuuden myyntihinnasta tehdään iästä, kunnosta ja käytöstavasta johtuvia vähennyksiä. (Koskensyrjä 2016a).

Jälleenhankinta-arvo tarkoittaa sitä euromääräistä summaa, jolla saa hankittua vastaavan uuden tuotteen tilalle. Esimerkiksi viihde-elektronikassa tuotteet kehittyvät ja hinnat laskevat melko nopeasti. Vaikkapa viisi vuotta sitten ostettu televisio hajoaa. Nykypäivänä samoilla ominaisuuksilla varustetun laitteen saa ostettua 50 % edullisemmin kuin viisi vuotta aiemmin. Näin ollen tuotteen jälleenhankinta-arvo on 50 % alkuperäisestä ostohinnasta. Päivän arvon määrittelyssä jälleenhankinta-arvosta vähennetään tuotteen iän, kulumisen tai käyttökelpoisuuden heikentymisen aiheuttama arvon alentuminen. (Koskensyrjä 2016a).

Teknisesti ajan tasalla ja hyvässä kunnossa pidetty rakennus voidaan vakuuttaa täydestä arvostaan. Täysarvon tavoitteena on estää ali- ja ylivakuutustilanteet. Ensivastuuvakuutusta voidaan soveltaa teknisesti vanhentuneisiin rakennuksiin. Ensivastuu tarkoittaa, että vakuutuskohteelle on sovittu vakuutuksen enimmäiskorvausmäärä, joka kattaisi korjaus- tai purkamiskustannukset, ei kuitenkaan kokonaan uuden rakennuksen rakentamista. (Koskensyrjä 2016a).

Vakuutuksen omavastuulla tarkoitetaan vakuutussopimuksessa sovittua summaa, joka on vakuutuksenottajan oma maksuosuus vahingosta. Vakuutusyhtiö

vähentää omavastuun korvauksesta, eli maksettavaksi jäävä summa on vahingonkorvaus vähennettynä omavastuun määrällä. (TEPA-termipankki 2020).

Vakuutuslainsäädännön mukaan ylivakuuttaminen tarkoittaa tilannetta, jossa omaisuuden arvo on vakuutuslainsäädännössä oikeaa arvoaan merkittävästi korkeampi (Vakuutuslainsäädännön 8 luku 57 §). Ylivakuuttaminen nostaa myös vakuutusmaksujen hintaa. Suomessa vahinkovakuuttamisen keskeisiä käsitteitä on rikastumiskielto, eli vakuutettu ei voi vakuutuskorvauksilla saada perusteetonta etua itselleen. Ellei omaisuuden arvo olennaisesti perustu vakuutuksenantajan arvioon, ei vakuutusyhtiön tarvitse korvata vahingosta kuin se, mikä vahingon peittämiseen tarvitaan. (Koskensyrjä 2016a).

Alivakuuttamisessa omaisuus on vakuutettu oikeaa arvoaan merkittävästi alhaisemmalla arvolla. Alivakuutetulle omaisuudelle maksettavaa korvausta arvioiessa korvausta voidaan alentaa vakuutusmäärän ja omaisuuden oikean arvon välisen suhteen verran. Mikäli alivakuutus olennaisesti perustuu vakuutuksenantajan arvioon, on korvaus maksettava vahingon tai enintään vakuutusmäärän mukaisena. (Vakuutuslainsäädännön).

Mikäli vakuutuksenottaja on ottanut samalle vakuutuskohteelle useita, samoja riskejä korvaavia vakuutuslainsäädännön tuotteita, puhutaan vakuutuslainsäädännön tarkoittamasta monivakuutustilanteesta. Kunkin vakuutusyhtiön vastuu vakuutuksenottajalle on kuin yhtiö olisi myöntänyt yksin vakuutuksen. Ylivakuuttamista käsittelevässä kappaleessa mainitun rikastumisen ja perusteettoman edun saamisen kielto-periaatteen mukaisesti vakuutetulla ei kuitenkaan ole oikeutta saada yhtiöiltä korvauksia yhteensä enempää vahingon määrää. (Vakuutuslainsäädännön).

Vakuutusten ehdoissa voi olla rajoitusehtoja tai suojeluohjeita. Rajoitusehdoilla tietyt vahingot rajataan kokonaan korvattavuuden ulkopuolelle. Suojeluohjeilla ohjataan vakuutuksenottajia huolehtimaan omaisuudestaan niin, että vahinkojen tapahtumista voidaan ehkäistä ennalta. Vakuutuksenottajan oma toiminta tai välitön toimimattomuus suojeluohjeita kohtaan on usein vakuutusyhtiön peruste pienentää maksettavan korvauksen määrää. (Koskensyrjä 2016b).

4.1 Kodin vakuutukset

Eurostatin tilastojen perusteella, vuonna 2017 EU:n asukkaista 41,9 % asui kerrostaloissa, 24 % rivitalon tyypisissä taloissa ja 33,6 % erillisissä pientaloissa. Hallintaperustetta tarkastellessa omistusasuminen osoittautui selkeästi vuokra-asumista yleisemmäksi. Lähes 70 % EU:n asukkaista asui omistusasunnossa ja noin 30 % vuokralla (Eurostat 2019b). Suomessa vuonna 2018 kerrostaloasunnossa asuminen oli yleisintä 45,8 prosentilla. Erillisissä pientaloissa asui 39 ja rivitaloissa 13,6 % väestöstä. (Tilastokeskus 2019c).

Suomessa oli vuoden 2018 päättyessä noin 2,7 miljoonaa vakituisesti asuttua asuntoa. Asunnoista 46 % oli kerrostaloissa, 40,5 % erillistaloissa ja 13,5 % rivitaloissa (Tilastokeskus 2019d). Vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä omakotitalojen keskimääräinen neliöhinta oli pääkaupunkiseudulla 3 239 euroa, muualla Suomessa 1463 euroa. Koko maan omakotitalojen neliöhinta oli keskimäärin 1 582 euroa. (Tilastokeskus 2019a).

Suurin osa kodin vakuutuskorvauksista aiheutuu tulipalojen tai vuotojen aiheuttamista vahingoista. Vuositasolla tulipalot johtavat noin 50 henkilön kuolemaan ja paloista johtuneita korvauksia maksetaan noin 200 miljoonaa euroa. Valtaosa tulipaloista johtuu viallisesta sähkölaitteesta tai sen käytöstä. Lisäksi esimerkiksi tuhopoltot, huolimattomuus tulen käsittelyssä ja salamaniskut sytyttävät tuhoisia tulipaloja (Finanssiala ry 2019e). Rakennusvirheet sekä vesi- ja viemärilaitteistojen vanheneminen ja rikkoutuminen aiheuttavat keskimäärin sata korvattavaa vuotovahinkoa joka päivä. Rahallisia korvauksia vuotovahingoista maksetaan vuodessa noin 160 miljoonaa euroa. (Finanssiala ry 2020a).

Finanssialan toteuttaman vakuutustutkimuksen vastaajista 93 %:lla oli vuonna 2018 vapaaehtoinen kotivakuutus. Omistamassaan asunnossa asuvien keskuudessa vakuutuksen yleisyys oli 94 % ja vuokra-asujilla 90 % (Finanssiala ry 2020c). Kotivakuutus saatetaan jättää hankkimatta taloudellisista syistä, vaikka vakuutuksella saisikin turvaa tilanteissa joissa omaisuus menetetään jopa kokonaan. Vapaaehtoisten vakuutusten osalta vakuutusyhtiöillä on oikeus harjoittaa

vastuunvalintaa, eli valita asiakkaansa. Esimerkiksi vakavat maksuhäiriömerkinnät ja erityisesti maksamatta jääneet vakuutusmaksut voivat olla syynä siihen, että uutta vakuutusta ei myönnetä. (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE 2020).

4.1.1 Omakotitalon vakuuttaminen

Omakoti- tai erillistalossa usein vakuutetaan erikseen rakennus sekä irtaimisto. Rakennuksen vakuutukseen kuuluu asuinrakennuksen kiinteiden osien lisäksi piha-alue ehtojen mukaiseen enimmäismäärään asti. Pienet piharakennelmat voivat kuulua asuinrakennuksen vakuutukseen, mutta autotallit tai piharakennukset on vakuutettava erikseen. Irtaimistovakuutuksella vakuutetaan tavanomainen koti-irtaimisto, kuten huonekalut, harrastusvälineet ja muut tavarat. (Salo 2017).

Omakotitalon vakuutuksista voidaan korvata äkillisiä ja ennalta arvaamattomia vahinkoja, jotka ovat aiheutuneet esimerkiksi tulipalosta, vesi- tai viemärijohdon rikkoutumisesta, varkaudesta tai joistakin luonnonilmiöiden aiheuttamista vahingoista. Mikäli vakuutuksenottaja joutuu tapahtuneen vahingon vuoksi muuttamaan pois kotoa, vakuutuksesta voidaan korvata myös väliaikaisen asumisen kustannuksia. Vastuuvakuutus kattaa muille aiheutetut vahingot. Oikeusturvavakuutuksella voi saada lakimiesapua. (LähiTapiola 2020b).

4.1.2 Asunto-osakkeen vakuuttaminen

Taloyhtiössä rakennus ja yhteiset tilat vakuutetaan yhtiön ottamalla kiinteistövuokruutuksella. Kiinteistövuokruutus ei kuitenkaan kata asukkaiden mahdollisia irtaimistovahinkoja. Kerros- tai rivitaloyhtiössä asuvan kotivuokruutus kattaa asukkaan tavanomaisen koti-irtaimiston, riippumatta asukkaan omistussuhteesta asuntoon. Arvoesineille on vakuutusehdoissa omat määritelmät ja rajoitukset, ja arvokkaimmat arvoesineet on syytä vakuuttaa erikseen. (Salo 2017).

Vuokralaisella ei ole lakisääteistä velvollisuutta kotivuokruutuksen ottamiseen. Vuokranantaja voi kuitenkin edellyttää vastuuvakuutuksella täydennettyä kotivuokruutusta ehtona vuokraussopimuksen syntymiselle. (IF 2020b).

Vastuuvakuutuksella korvataan vakuutuksenottajan muille aiheuttamia vahinkoja. Yleinen esimerkki asukkaan korvausvastuusta taloyhtiössä on tilanne, että asunnon suihkutiloissa veden pääsy viemäriin on estynyt esimerkiksi suihkuun

nukahtamisen seurauksena ja vesi pääsee valumaan rakenteisiin ja naapuri-asuntoihin. Vesivahingosta ja sen korjaamisesta aiheutuu usein kymmenien tuhansien eurojen kustannukset. Ellei korvausvastuullisella asukkaalla ole vastuuvakuutusta, on hänen maksettava vahingonkorvaukset itse. (Puolanto 2017).

4.2 Ajoneuvovakuutukset

Autoalan tiedotuskeskuksen tilastojen mukaan, Suomessa oli vuonna 2019 noin 2,7 miljoonaa liikennekäytössä olevaa henkilöautoa (Autoalan tiedotuskeskus 2020). Vuonna 2018 pelkästään EU:n alueella rekisteröitiin 15,2 miljoonaa uutta henkilöautoa (ACEA 2019).

Euroopan unionin alueella rekisteröitäville autoille on otettava lakisääteinen liikennevakuutus. Liikennevakuutuksesta korvataan muille aiheutettuja henkilö- ja omaisuusvahinkoja, ja vakuutus on voimassa kaikkialla EU:n alueella. Liikennevakuutus ei korvaa vakuutuksenottajan omia esinevahinkoja. Autolle voi hankkia myös vapaaehtoisen kaskovakuutuksen, josta korvataan esimerkiksi varkaudesta, ilkivallasta tai auton vaurioitumisesta johtuvia vahinkoja. (Euroopan unioni 2019b).

Saman auton vakuutusmaksu voi vaihdella eri EU-maiden välillä, sillä kansalliset sopimusoikeussäännöt, riskinarviointi- ja korvausjärjestelmät sekä kuljettajan onnettomuushistoriaan perustuvat bonusjärjestelmät voivat poiketa toisistaan. Bonusjärjestelmissä useampi peräkkäinen vuosi ilman vakuutustapahtumia voi alentaa seuraavan vakuutuskauden maksun suuruutta. Vastaavasti vahingon sattuessa seuraavan vakuutuskauden maksualennusta voidaan pienentää. (Euroopan unioni 2019b).

Mikäli auto on vakuutettava toisessa EU-maassa uudestaan, ei tämänhetkisen lainsäädännön mukaan uuden vakuutusyhtiön tarvitse huomioida vahingottomia kausia vakuutusmaksun suuruutta määritellessään (Euroopan Unioni 2019b). Komission liikennevakuutusdirektiivin muutosehdotuksessa tavoitteena on harmonisoida vakuutus- ja vahinkohistoriatodistus siten, että toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan vakuutusyhtiön on huomioitava edellisessä jäsenvaltiossa kertyneet vahingottomat kaudet (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018).

4.2.1 Lakisääteinen liikennevakuutus

Liikennevakuutuksia sääntelee EU:n tasolla Liikennevakuutusedirektiivi (2009/103/EY). Suomessa liikennevakuutusedirektiivit on sisällytetty liikennevakuutuslakiin (460/2016). (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018).

Ajoneuvorekisteriin rekisteröidylle autolle on otettava liikennevakuutus seitsemän kalenteripäivän kuluessa ajoneuvon omistussuhteen muutoksesta. Poikkeuksena on auton ostaminen väliomistajalta, jolloin liikennevakuutus on otettava välittömästi ostopäivänä. Väliomistajaksi kutsutaan tahoa, joka ei ole rekisteröinyt ostamaansa autoa nimiinsä tai hankkinut autolle liikennevakuutusta, ennen kuin on myynyt auton eteenpäin. Ainoastaan liikennekäytöstä poistettuja autoja ei tarvitse vakuuttaa. Mikäli liikennevakuutus jää rekisteröinnin jälkeen ottamatta, Valtiokonttori määrää Liikennevakuutuskeskuksen esitykseen perustuvan laiminlyöntimaksun. Laiminlyöntimaksua on maksettava jo ensimmäisestä myöhästymispäivästä lukien. (Liikennevakuutuskeskus 2016).

Vuoden 2017 voimaantulleessa liikennevakuutuslaissa seuraamukset auton vakuuttamatta jättämisestä ovat ankarat. Liikenteestä tavattaessa poliisilla on oikeus poistaa vakuuttamattoman ajoneuvon rekisterikilvet, sillä vakuuttamaton ajoneuvo on automaattisesti käyttökiellossa. Ajo-oikeuden palauttamiseksi auton haltijan tai omistajan on otettava autoon liikennevakuutus. Vakuuttamisvelvollisuuden noudattamatta jättämisestä määrättävän laiminlyöntimaksun suuruus riippuu esimerkiksi vakuuttamattomuusjakson pituudesta ja tahallisuudesta. Euroomääräisesti laiminlyöntimaksun suuruus voi olla jopa kolminkertainen ajoneuvon vakuutusmaksuun verrattuna. (Liikennevakuutuskeskus 2017).

Onnettomuustutkintainstituutti (OTI) on vuoden 2018 liikennevahinkotilastossaan selvittänyt, että vuonna 2018 Suomessa tapahtui yli 102 000 korvattavaa liikennevahinkoa eli 25,8 vahinkoa tuhatta rekisteröityä ajoneuvoa kohden. Henkilövahinkoja oli yhteensä vajaa viidennes vahinkomäärästä. Liikenteessä vammautui noin 24 000 ihmistä ja kuoli 150. Vajaa kolmasosa vahingoista tapahtui peruutustilanteissa ja noin 15 %:ssa tapauksista kyseessä oli peräänajo (Räty & Kari 2018). Vuonna 2018 moottoriajoneuvojen vastuuvakuutuksesta maksettiin vakuutuskorvauksia yli 394 miljoonalla eurolla (Finanssivalvonta 2019a).

5 Vakuutukset lapsiperheelle

Tilastokeskuksen perhebarometrissa lapsiperheeksi määritellään perhe, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi. Lapsiperheiden määrän kehitys on ollut las-
kusuuntainen koko Tilastokeskuksen tarkastelujakson 1992-2018 ajan. Vuonna 2018 lapsiperheiden keskimääräinen lapsiluku oli 1,85, kun vuonna 1992 vastaava luku oli vielä 3,00. Vaikka lapsiperheiden ja perheessä olevien lasten määrä on selvästi vähentynyt, voidaan kahden aikuisen ja kahden lapsen muodostama perhe keskimääräisen lapsiluvun 1,85 perusteella katsoa tavanomaiseksi perheeksi, joka otetaan tässä opinnäytetyössä esimerkiksi. (Tilastokeskus 2018).

Esimerkkiperheen aikuisista molemmat ovat palkkatyössä. Henkilö A työskentelee toimistotehtävissä ja henkilö B rakennusalalla asentajana. A:lla on jatkuvaa lääkehoitoa vaativa astma, jonka lisäksi hänellä on todettu välilevyn pullistuma alaselässä. B:llä on muutama vuosi sitten operoitu työperäisen rasituksen aiheuttama ranne- ja kyynärhermon ahtauma, mutta muutoin hän on perusterve. Perheen lapsista C on päiväkodissa. Hänellä on todettu siitepölyallergia. Touhukkaalle lapselle sattuu ja tapahtuu, mutta toistaiseksi hän on selvinnyt ilman tikkejä tai murtumia. D on alakoulussa. Hänellä on atooppinen ihottuma, mutta ei muita sairauksia. Perheen lapset harrastavat tanssia ja palloilulajeja paikallisissa urheiluseuroissa, jotka ovat vakuuttaneet jäsenensä harrastustoiminnassa tapahtuvien tapaturmien varalta.

Perhe asuu 1950-luvulla rakennetussa omakotitalossa, jota on remontoitu vuosien mittaan talon teknisen kunnon ylläpitämiseksi sekä asumisviihtyvyyden lisäämiseksi. Talon lisäksi perheellä on tavallista koti-irtaimistoa, runsaasti harrastuskäytössä olevia työkaluja ja -koneita, viihde-elektroniikkaa sekä B:n harrastukseen liittyviä tietokonetarvikkeita. Perheellä on henkilöauto, ja he matkustavat noin 1-2 kertaa vuodessa ulkomaille.

6 Lapsivakuutukset

Lapsivakuutuksen vertailussa on käytetty lähteenä vakuutusyhtiöiden verkkosivuilta saatuja, hakuhetkellä uusimpia julkaistuna olevia materiaaleja seuraavasti:

- OP-Pohjola
  - Avaintietoesite: Terveysvakuutus. Versio 700009f 6.19. Tulostettu 3.2.2020
  - Vakuutusehdot: Sinun ja läheistesi vakuutukset. Versio 332448f 11.19. Voimassa 1.11.2019 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
  - Tuoteopas: Sinun ja läheistesi vakuutukset. Voimassa 1.11.2019 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
- Lähitapiola
  - Avaintietoesite: Henkilö- ja matkavakuutus. Versio L-OH-03708-fi. Tulostettu 3.2.2020
  - Vakuutusehdot: Kotitalouden vakuutusehdot. Voimassa 1.1.2020 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
  - Tuoteopas: Kotitalouden vakuutukset. Voimassa 1.1.2019 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
- If
  - Avaintietoesite: Lapsivakuutus. Versio H2018/06. Tulostettu 3.2.2020
  - Vakuutusehdot: Henkilövakuutusehdot. Versio Ehto HEN 100.22. Voimassa 1.1.2020 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
  - Tuoteopas: Parasta turvaa lapsellesi. If lapsivakuutus. Voimassa 1.1.2020 alkaen. Tulostettu 3.2.2020

If on vertailun vakuutusyhtiöistä ainoa, jolla on lapsivakuutuksesta oma avaintietoesitteensä. OP ja Lähitapiola ovat sisällyttäneet lapsivakuutuksen muihin henkilö- ja terveysvakuutusten avaintietoesitteisiin, joiden tuotteita voidaan myöntää myös aikuisille. Lapsivakuutuksesta korvataan sairauden ja tapaturman kuluja valittuun vakuutusmäärään saakka. Vakuutuksen myöntäminen edellyttää terveys selvityksen antamista. Vakuutukset eivät kata ennen vakuutuksen voimaantuloa alkaneita sairauksia tai sattuneita tapaturmia. Käytännöt ja ikärajat urheilussa tapahtuville tapaturmille vaihtelevat yhtiöittäin. Kaikissa voi kuitenkin erillisellä laajennoksella saada vakuutusturvaa myös lapsen urheilutapaturmien varalta.

Lasten terveystakuutukset ovat voimassa kaikkialla maailmassa, mutta kunkin yhtiön ehdoissa korvauksia maksetaan ainoastaan Suomessa syntyneistä hoidon kuluista. Lähitapiolan vakuutus on täysaikavakuutus, jfin tuotteen voi valita joko täys- tai vapaa-ajan vakuutukseksi. OP:n ehdoissa ei ole tästä mainintaa. Vakuutuskorvausten edellytyksenä on, että tehtävät tutkimukset ja annettavat hoidot ovat lääkärin määräämiä sekä terveydenhuollon ammattilaisen suorittamia. Hoitojen tulee myös olla kulloisenkin sairauden tai tapaturman hoitamisen kannalta hyödyllisiä ja välttämättömiä myös lääketieteellisesti perusteltuna. Maksettavista vakuutuskorvauksista vähennetään vakuutuskirjan mukainen omavastuu.

Kunkin yhtiön vakuutuksesta korvataan lääkärinpalkkioita, tutkimus- ja hoitokustannuksia, sairaalan hoitopäivämaksuja sekä lääkkeitä. Muista yhtiöistä poiketen If on ehdoissa maininnut korvattavien tuotteiden joukkoon myös atooppisen ihotuman hoitoon tarvittavat, lääketehaiden valmistamat perusvoiteet. Lähitapiola sen sijaan korvaa ihosairauden valohoitoa, mitä ei muiden yhtiöiden ehdoissa ole mainittu. Hammastapaturmissa Lähitapiola ei korvaa kyseisiä vammoja ollenkaan, If ainoastaan tapaturmaan edeltäneeseen tilaan ja OP:ssa hammasturva on erikseen otettava lisäturva.

Kiinteät rajoitusehdot yhtiöillä ovat samat. Vakuutuksesta ei korvata tapauksia, jotka johtuvat sodasta, aseellisesta selkkauksesta tai ydinvahingosta. Ennen vakuutuksen voimaantuloa alkanut sairaus tai sattunut tapaturma eivät ole korvattavuuden piirissä. Alkoholin, lääkeaineiden, huumaavien aineiden, nikotiinin tai vakuutetun itsemurhan tai sen yrityksen aiheuttamat vammat ja sairaudet eivät myöskään ole korvattavia. Edellä mainittujen todennäköisyys ei esimerkkiperheen lasten ikäryhmässä ole todennäköistä, mutta teini-iän lähestyessä myös päihteiden käytön sekä mielenterveysongelmien lisääntymisen riski kasvaa. Muun sairauden tai vian myötävaikutus huomioidaan siten, että tapaturmasta tai sairaudesta korvataan vain se osa, mikä voidaan katsoa ainoastaan korvattavan tapaturman aiheuttamaksi.

Urheiluun liittyvät rajoitukset ovat suurin tuotteisiin eroa tekevä osa-alue. OP rajaa kilpaurheilun sekä riskialttiit urheilulajit kokonaan pois perustuotteen korvattavuudesta. Riskialttiilla urheilulajeilla vakuutuksissa tarkoitetaan esimerkiksi rol-

ler derbyä, syöksylaskua, valtameripurjehdusta sekä muita erittäin korkean tapaturmariskin lajeja. Erillisellä lisäturvalla tosin saa turvaa myös urheilijan tapaturmien varalta. Ifissä urheilurajoitus ei koske alle 12-vuotiaita, ja Lähitapiolassa ikäraja on 17 vuotta, poislukien ammattiuurheilun.

Tapaturman yhteydessä rikkoutuneista turvakypärästä, kuulokojeesta, hammasproteesista tai silmälaseista Lähitapiola ja If korvaavat korjauskustannukset, OP ei ole ehdoissa ottanut asiaan kantaa. Lääkinnällisten apuvälineiden korvattavuudesta Lähitapiola on maininnut, että vuokrauskuluja korvataan enintään kahden kuukauden ajalta leikkauksesta tai kipsaushoidon alkamisesta. Lähitapiola ainoana yhtiönä myös korvaa näkökykyä heikentäneen tapaturman aiheuttaman vamman vuoksi määrätyt ensimmäiset silmälasit.

Vertailun perusteella eri vakuutusyhtiöiden perusmuotoisten lapsivakuutusten ehdoissa on siis joitakin eroja. If ja Lähitapiola tarjoavat lähes samansisältöiset tuotteet korvattavuuden ja rajoitusehtojen suhteen. OP:n terveysvakuutuksen hoitoturva on valittavissa sairauksien ja tapaturmien varalta, tapaturmien ja ehdoissa yksilöityjen sairauksien varalta tai pelkästään tapaturmien varalta. Hoitoturva sellaisenaan on suppeampi kuin muiden yhtiöiden. Erillisillä lisäturvilla kattavuutta voidaan merkittävästi laajentaa, myös muita yhtiöitä paremmaksi esimerkiksi korvattavien terapiamuotojen ja käyntimäärien osalta. Erilaisten lisäturvien valinta luultavasti nostaa myös vakuutusmaksun hintaa. Vakuutuksenottajan on vertailussaan syytä pohtia tarkasti riskien todennäköisyyttä ja erilaisten turvien tarpeellisuutta.

Esimerkkiperheen näkökulmasta pohdittuna vakuutusehtojen perusteella mikään tuote ei noussut ylitse muiden. Mikäli vakuutus lapsille olisi otettu ennen D:llä todettua atooppista ihottumaa, voisi If ehtojen osalta nousta perusvoiteiden korvattavuuden vuoksi kilpailijoitaan paremmaksi. Allergiasairauksien korvattavuudesta ei minkään yhtiön ehdoissa ole mainintaa, joten C:lle vakuutuksesta ei allergian hoidossa olisi mitään hyötyä.

7 Jatkuva matkustajavakuutus

Jatkuva matkustajavakuutus on vapaaehtoinen, ympäri vuoden voimassaoleva henkilövakuutus, josta korvataan ulkomaanmatkoilla tapahtuvien sairastumisten, tapaturmien ja ennalta arvaamattomien kriisitilanteiden aiheuttamia kustannuksia. (Salo 2019)

Matkustajavakuutuksen vertailussa on käytetty lähteenä vakuutusyhtiöiden verkkosivuilta saatuja, hakuhetkellä uusimpia julkaistuna olevia materiaaleja seuraavasti:

- OP-Pohjola
  - Avaintietoesite: Pohjola Matkustajavakuutus. Versio 700251f 11.19. Tulostettu 3.2.2020
  - Vakuutusehdot: Sinun ja läheistesi vakuutukset. Versio 332448f 11.19. Voimassa 1.11.2019 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
  - Tuoteopas: Pohjola Matkavakuutus. Voimassa 1.11.2019 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
- Lähitapiola
  - Avaintietoesite: Henkilö- ja matkavakuutus. Versio L-OH-03710-fi. Tulostettu 3.2.2020
  - Vakuutusehdot: Henkilö- ja matkavakuutus. Voimassa 1.1.2019 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
  - Tuoteopas: Henkilö- ja matkavakuutus. Voimassa 1.10.2018 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
- If
  - Avaintietoesite: Matkustaja- ja matkatavaravakuutus. Versio H2018/06. Tulostettu 3.2.2020
  - Vakuutusehdot: Matkavakuutusehdot. Versio Ehto MAT 120.3. Voimassa 1.1.2020 alkaen. Tulostettu 3.2.2020.
  - Tuoteopas: Turvanasi matkalla maailmalla. If Matkavakuutus. Voimassa 1.1.2020 alkaen. Tulostettu 3.2.2020

Muut käytetyt lähteet on mainittu asianomaisessa kohdassa erikseen.

OP-Pohjolan matkustajavakuutus voidaan myöntää alle 99-vuotiaalle Suomessa vakituisesti asuvalle henkilölle. Vakuutuksen turvat ovat voimassa, kunnes vakuutettu täyttää 100 vuotta. Päivärahaturva on tarkoitettu työkyvyttömyyden aiheuttamaa ansionmenetystä varten, joten kyseinen turva päättyy henkilön jäädessä eläkkeelle tai viimeistään 70-vuotiaana. OP:ssa kukin matkalle lähtevä on vakuutettava omalla vakuutuksella, myös syntyvälle lapselle on rakenneultraäänitutkimuksen jälkeen otettava oma vakuutuksensa.

Ilmian vakuutuksessa matkustajaturva päättyy vakuutetun täyttäessä 90 vuotta. Yhdessä vanhemman tai isovanhemman mukana matkustavat alle 20-vuotiaat ovat vakuutettuina vanhemman tai isovanhemman vakuutuksessa. Yksin matkustavalle alle 20-vuotiaalle on kuitenkin hankittava oma vakuutus.

LähiTapiolassa jatkuva matkustajavakuutus on voimassa 70-vuotiaaksi. Poikkeuksellisesti vakuutusturva voi olla voimassa 85-vuotiaaksi, jos vakuutuksenottajan kotivakuutus on myös LähiTapiolassa. Vanhemman tai isovanhemman vakuutuksella voidaan vakuuttaa myös mukana matkustavat alle 16-vuotiaat lapset, lapsenlapset tai muut pysyvästi vakuutuksenottajan kanssa samassa taloudessa asuvat lapset.

Matkustajavakuutukset ovat voimassa ulkomaan matkoilla kaikkialla maailmassa, lukuun ottamatta sellaisia alueita, joille Suomen ulkoministeriö on asettanut matkustuskiellon ja kehotuksen olla matkustamatta. Matkustajavakuutus ei ole voimassa, mikäli vakuutuksenottaja on osallistunut matkakohteessa aseelliseen konfliktiin tai sotatoimiin. Rauhanturvatehtäviin lähteviä henkilöitä ei voida matkustajavakuutuksella vakuuttaa. Jokaisella yhtiöllä matkavakuutuksen voi saada voimaan lisämaksusta myös kotimaan matkoilla. Matkaa vapaa-ajan asunnolle tai siellä oleskelua ei katsota vakuutuksessa tarkoitetuksi matkaksi.

Vakuutusyhtiöt voivat vaatia terveys selvitystä vakuutuksen myöntämiseksi. Ennen vakuutuksen voimaantuloa todettu sairaus voi asettaa matkustajavakuutukseen rajoitusehtoja kyseisen sairauden osalta. Vakuutusturva alkaa vakuutuksen hakemispäivästä, vaaditun terveys selvityksen allekirjoituspäivästä tai sopimuksen mukaan. Turva päättyy joko aiemmin mainittujen ikärajojen mukaisesti tai vakuutuksen irtisanomiseen. Sekä vakuutuksenottaja että vakuutusyhtiö voivat

yksipuolisesti irtisanoa vakuutuksen. Irtisanominen on kaikissa yhtiöissä tehtävä kirjallisesti, OP:ssa irtisanominen onnistuu myös verkkopalvelun kautta.

Vakuutusyhtiöiden matkustajavakuutustuotteet rakentuvat eri tavoilla. LähiTapiolalla on yksi kokonaisuus, josta korvattavia tapahtumia ovat matkasairaus ja -tapaturma, matkan peruuntuminen tai keskeytyminen, matkalta myöhästyminen sekä kuolema matkan aikana. Ifin matkustajaturvan peruskokonaisuuteen kuuluu edellä mainittujen lisäksi kriisiturva ja korvaus evakuoitokustannuksista. Peruskokonaisuutta voi laajentaa erikseen ostettavilla turvilla tapaturman aiheuttaman pysyvän haitan tai kuoleman varalta. OP-Pohjolassa vakuutuksenottajan on räätälöitävä matkustajavakuutuksensa itse eri turvaelementeistä. Hoitoturvaan kuuluu matkasairaus- ja tapaturma. Muita erillisiä turvia ovat invaliditeettiturva, kuolinturva, päivärahaturva, kriisiturva, peruuntumisturva, keskeytymisturva, odottamisturva sekä myöhästymisturva.

Erilaiset nimitykset ja otsikoinnit voivat osaltaan johtaa kuluttajaa vertailussaan harhaan siinä, mitä eri vakuutukset korvaavat. Esimerkiksi OP:lla on erikseen ”päivärahaturva”, jota ei kahden muun yhtiön ehdoissa ole otsikkotasolla nostettu esiin. Tarkempi perehtyminen kuitenkin osoittaa, että päivärahaturva sisältyy myös LähiTapiolan ja Ifin vakuutusehtoihin.

7.1 Matkasairaus

Matkasairaudella vakuutuksissa tarkoitetaan matkan aikana yllättävästi alkanutta sairautta tai oireilua, johon vaaditaan lääkärin hoitoa. Vakuutuskorvauksen saamiseksi on hoitoon hakeuduttava joko matkan aikana tai heti matkan jälkeen. Matkasairautena ei yleensä korvata raskaudesta, synnytyksestä tai raskauden keskeyttämisestä johtuvia kustannuksia. Mikäli oireilu on alkanut tai sairauteen liittyvät tutkimukset ovat olleet kesken ennen matkan alkamista, ei kyseessä yleensä ole vakuutuksessa tarkoitettu matkasairaus. Poikkeuksena tähän pidetään sellaisen ennen matkaa ilmentyneen sairauden pahenemista, joka on ollut hoitotasapainossa ja jonka äkillinen paheneminen ei ole ollut lääketieteellisesti kään katsottuna odotettavissa. (Pulkki 2019).

Minkään yhtiön ehdoissa matkasairautena ei korvata lääkettä, alkoholin tai muun huumausaineen väärinkäyttöä, vuoristotautia, ennen matkaa alkanutta

sairautta, tutkimus- tai hoitotoimenpiteestä alkanutta sairautta tai raskauden keskeyttämiseen, lapsettomuuteen tai muun vastaavan sairauden aiheuttamia komplikaatioita. Raskauteen, synnytykseen tai siihen liittyvien komplikaatioiden hoidosta If korvaa vain matkakohteessa tarvittuja ensiapuluonteisia hoitotoimenpiteitä enintään yhden viikon ajan mikäli raskaus on tapahtumahetkellä kestänyt alle 29 raskausviikkoa. OP:lta korvauksia voi saada, jos vakuutukseen on otettu näitä tapahtumia varten erillinen laajennos, LähiTapiolan ehdoissa vastaavien tapahtumien korvattavuudesta ei ole mainintaa. LähiTapiolan ehdoissa puremasta tai pistosta saatu tartuntatauti korvataan matkasairautena, muiden yhtiöiden ehdoissa kyseistä tapahtumaa ei korvata.

7.2 Matkatapaturma

Matkatapaturmaksi voidaan katsoa matkan aikana vakuutetulle hänen tahtomattaan ja odottamattomasti ulkoisen syyn aiheuttama ruumiinvamma. Ulkoisella syyllä tarkoitetaan esimerkiksi iskua tai törmäystä. Jotta tapahtuma voidaan katsoa matkatapaturmaksi, on kaikkien neljän kriteerin täytyttävä samanaikaisesti. Monissa matkustajavakuutuksissa myös äkillisen liikkeen tai voimanponnistuksen aiheuttama venähdysvamma voidaan korvata matkatapaturmana, ellei vamma johdu vakuutetulla jo olemassa olevasta sairaudesta tai vammasta. Myös vastoin vakuutetun tahtoa tapahtunut hukkuminen, lämpöhalvaus, auringonpistot, paleltuminen, kaasumyrkytys, erehdyksessä nautitun aineen aiheuttama myrkytys tai paineen huomattavan vaihtelun aiheuttama vamma voivat olla korvattaviksi matkatapaturmiksi katsottuja tilanteita. (Pulkki 2019).

Kaikkien kolmen ehdot matkatapaturmien osalta ovat hyvin yhteneväiset. Esimerkiksi jokaisen vakuutusyhtiön ehdoissa korvattavaksi on kerrottu Finenkin opissa mainitut erilliset tapahtumat. Minkään vakuutusyhtiön matkustajavakuutuksesta ei korvata esimerkiksi itsemurhan tai sen yrityksen aiheuttamia kustannuksia tai tapaturman psyykkisiä vaikutuksia. Hampaille vahinkoa aiheuttamista tapaturmista korvauksia voi saada ainoastaan Ifin vakuutuksesta ja silloinkin enintään tapaturmaa edeltäneeseen tilaan. Pääasiassa vakuutuksista ei voi saada korvausta nikamavälilevytyrystä, vatsan tai nivusalueen tyrystä, akillesjänteen tai hauislihaksen pitkän pään janteen repeämästä tai olkapään kiertäjäkalvosimen repeämästä. Näiden osalta OP:n ja LähiTapiolan ehdoissa on maininta,

että korvausta voi saada vain sellaisesta tapaturmasta ja vain siltä osin, kuin vastaavassa tapaturmassa tervekin kudokset vaurioituisi. Esimerkkiperheen äidin kanalta ehto tarkoittaa sitä, että jos hänellä todettu välilevyn pullistumassa tapahtuisi matkan aikana leikkaushoitoa vaativa muutos, ei matkatapaturmasta korvauksia voi saada.

7.3 Hoitoturva

Vakuutuksissa sanotusta hoitoturvasta korvataan vakuutusyhtiöstä riippuen sekä matkasairausten että -tapaturman aiheuttamia kustannuksia. Jokainen vertailun vakuutusyhtiö korvaa kohtuulliset, lääkärin määräämien lääketieteellisten tutkimusten ja toimenpiteiden kulut, sairaalan hoitopäivämaksut sekä kohtuulliset matkakulut paikalliseen lääkäriin. Korvauksen voi saada myös apteekissa myytävistä lääkevalmisteista ja haavasidoksista. Lähitapiolassa ja Ifissä voi etukäteishyväksynnällä saada korvausta myös kosmeettisen hoidon kustannuksista. Vakuutetun toipumiseksi lääkärin määräämää fysioterapiaa korvataan OP:ssa ja Lähitapiolassa enintään 10 hoitokertaa korvattavaa sairautta tai tapaturmaa kohden. Ifissä vastaava määrä on 15 kertaa.

Vainajan kotiinkuljetus tai vastaavat hautauskustannukset kohteessa korvataan kuoleman syystä riippumatta. Vakuutetun matkasairausten tai -tapaturman aiheuttaman hengenvaarallisen tilan vuoksi järjestettävään ambulanssilento on oltava vakuutusyhtiön etukäteissuostumus. Lisäksi yhtiöt korvaavat saattajan matkakustannukset. Vakuutuksesta voidaan korvata etukäteishyväksynnällä myös yhden lähisukulaisen matka- ja majoituskustannukset Suomesta ulkomaille ja takaisin, mikäli vakuutettu on matkasairausten tai -tapaturman vuoksi hengenvaarallisessa tilassa. OP:n ja Ifin kuolinturvasta korvataan sellainen matkatapaturman aiheuttama kuolema, joka on tapahtunut enintään kolmen vuoden kuluessa tapaturmasta. Kuolinturvan korvauksensaajina ovat vakuutetun edunsaajat.

7.4 Invaliditeetti- ja päivärahaturva

Jos vakuutettu invalidisoituu matkasairausten tai -tapaturman seurauksena, määritellään vakuutetulle aiheutunut haitta sekä haittaluokan mukainen korvaus. Vakuutetulle aiheutunut pysyvä haitta voidaan OP:ssa ja Lähitapiolassa määritellä

aikaisintaan kolmen kuukauden ja viimeistään kolmen vuoden kuluttua tapaturmasta. Ifissä vastaavat aikarajat ovat yksi vuosi ja kolme vuotta tapaturman sattumisesta.

Päivärahaturva korvaa vakuutetun ansionmenetystä matkasairaudesta tai tapaturmasta johtuvasta työkyvyttömyydestä. OP:ssa päivärahaturvan edellytyksenä on, että vakuutetun on oltava työ- tai virkasuhteessa. Lähitapiolassa vakuutetun on oltava 18-70-vuotias. Täydestä työkyvyttömyydestä maksetaan vakuutuskirjan mukainen päiväraha, osittaisessa työkyvyttömyydessä OP ja Lähitapiola maksavat osittaisen korvauksen, If 50 % vakuutuskirjan päivärahasta. OP sekä If vähentävät korvauksesta omavastuun kaikissa tapauksissa, Lähitapiola vain osittaisesta korvauksesta.

7.5 Matkan peruuntuminen

Jos matkalle lähteminen estyy vakuutetun tai hänen lähiomaisensa lääketieteellisesti arvioiden äkillisen ja vakavan sairastumisen tai kuoleman vuoksi, voi matkustajavakuutuksesta saada korvausta matkan peruuntumisesta. Yleensä vakuutusyhtiöt edellyttävät, että matkavakuutuksen on oltava ollut voimassa vähintään kolme vuorokautta ennen matkan alkamista. Peruuntumisen syy ei myöskään ole voinut olla selvillä jo ennen vakuutuksen alkamista tai matkan maksamista. Peruuntumisen kuluja korvataan vain siltä osin kuin matkanjärjestäjä ei ole velvollinen palauttamaan rahoja käyttämättä jääneestä matkasta (Pulkki 2019). Vakuutusehdoissa matkan peruuntumiseen johtava pakottava syy voi olla myös vakuutetun omaisuutta kohdannut ilkivalta tai tuhoutuminen. Korvauksia matkan peruuntumisesta maksetaan vain, jos vakuutetun läsnäolo Suomessa on ehdottoman välttämätöntä asian selvittämiseksi.

Kuten Finen oppaassa on mainittu, jokainen vertailun yhtiö edellyttää, että matkavakuutus on ollut voimassa vähintään kolme vuorokautta ennen matkan aiottua alkamista. Minkään yhtiön vakuutuksesta ei kuitenkaan korvata matkan peruuntumista, joka johtuu vakuutetun lento- tai muusta pelkotilasta tai lääkkeiden, huumainien aineiden tai alkoholin väärinkäytön aiheuttamasta sairaudesta. Vakuutuksesta ei korvata välillisiä kuluja tai sellaisia kuluja, joista on haettu tai saatu

korvausta toisesta vapaaehtoisesta turvasta tai vakuutuksesta. OP on vielä erikseen rajannut lomaosakkeiden lomavaihtoihin liittyvien RCI-pisteiden menetyksen korvattavuuden ulkopuolelle.

Kolmesta vertailun vakuutusyhtiöstä OP:lla on laajin valikoima matkan peruuntumisesta aiheutuviin korvauksiin. Esimerkiksi perustason vakuutuksesta voidaan korvata matkan peruuntumisen kustannuksia myös silloin, mikäli peruuntuminen johtuu matkaseurueen jäsenen tai hänen lähisukulaisen äkillisestä sairastumisesta tai kuolemasta. Lisäksi laajan tason vakuutuksesta voidaan peruuntumisen korvata jäljempänä mainituista syistä, mikäli kyseiset syyt eivät olleet tiedossa tai odotettavissa ennen matkan varaamista tai maksamista. Korvauksia maksetaan vain siltä osin, kuin matkanjärjestäjä tai palveluntuottaja ei ole velvollinen palauttamaan rahoja tai siirtämään matkan ajankohtaa. Näitä laajennetun vakuutuksen syitä ovat vakuutetun joutuminen työttömäksi tai lomautetuksi, tai vakuutetun eroaminen puolisostaan. Ostetun matkan ajankohdalle osuvat häät, hautajaiset, kastejuhlut tai rippijuhlut, joihin vakuutettu on kutsuttu vieraaksi ovat korvattavia peruuntumisen syitä. Lisäksi vakuutetun saama määräys Puolustusvoimien kertausharjoituksiin tai täydennyspalvelukseen, tai kutsu saapua oikeuskäsittelyyn todistajaksi ovat pakottavia syitä perua ennalta varattu matka.

7.6 Matkan keskeytyminen

Jos vakuutukseen sisältyy turva matkan keskeytymisen varalta, voi korvausta saada pakottavasta syystä johtuvan matkan keskeytymisen aiheuttamista kuluista, kuten ennakoitua aiemman kotiinpaluun kustannuksista. Lisäksi korvauksia voidaan maksaa etukäteen maksetuista, käyttämättömättä jääneistä palveluista kohteessa siltä osin kuin palveluntarjoaja ei ole hyvittänyt maksua vakuutetulle. Lääketieteellisin perustein arvioitava pakottavuus voi syntyä vakuutetun tai vakuutetun lähiomaisen yllättävästä ja vakavasta sairastumisesta, tapaturmasta tai kuolemasta (Pulkki 2019). Kuten matkan peruuntuessa, myös matkan keskeytyminen pakottavasta syystä voi liittyä vakuutetun omaisuutta kohdanneeseen vakavaan tapahtumaan.

Alla olevassa taulukossa on selvitetty vakuutusyhtiöiden käytäntöjä matkan keskeytymiseen liittyvässä korvattavuudessa.

Matkan keskeytymisestä korvataan	OP-Pohjola	Lähita- piola	If
käyttämättä jääneet, maksetut palvelut kohteessa	kyllä	1.000 eu- roon asti	1.000 eu- roon asti
käyttämättä jääneet palvelut, kun sairastunut mat- kaseurueen jäsen on	alle 15-vuo- tias	alle 16- vuotias	alle 18- vuotias
matkan hinta, kun matkapäivistä menetetään sai- raalahoitoon joutumisen tai ennenaikaisen kotiinpa- luun vuoksi	70 % (perus- kattavuus) 40 % (laaja kattavuus)	40 € / päivä	80 € / päivä
välttämättömät, ylimääräiset matkakustannukset matkan keskeytyessä omaisuusvahingon vuoksi	kyllä	kyllä	kyllä
auton, muun liikennevälineen tai matkatavaroiden kotiinkuljetus	ei	-	-

Taulukko 1. Matkan keskeytymisestä johtuva korvattavuus

7.7 Matkalta myöhästyminen

Sään, teknisen vian tai muun vastaavan esteen aiheuttaessa myöhästymisen ennalta varatulta lennolta, juna-, laiva- tai bussimatkalta, voi joissakin vakuutus- tuotteissa saada korvausta myöhästymisestä. Esimerkiksi sairaudesta johtuvaa myöhästymistä ei yleensä korvata. (Pulkki 2019).

Matkalta myöhästyminen voidaan katsoa korvattavaksi vain, jos vakuutetulla on ennalta ostettu lippu siihen nimenomaiseen lentokoneeseen, laivaan, junaan tai muuhun kulkuneuvoon josta hän on myöhästynyt, ja myöhästyminen johtuu vakuutetun käyttämän ajoneuvon tai julkisen liikennevälineen viipymisestä matkalla sään, luonnonmullistuksen, teknisen vian, rikollisen teon, liikenneonnettomuuden tai viranomaistoiminnan vuoksi. Vakuutusyhtiölle on hakemuksen yhteydessä toimitettava liikennöitsijän, matkanjärjestäjän, viranomaisen tai huoltokorjaamon selvitys myöhästymisen syystä. Korvausta voi saada menetettyjen matkapäivien osuudesta, jos matkalle liittyminen on myöhästymisen vuoksi mahdotonta. Myöhästymisen vuoksi ei korvata välillisiä kuluja, aiemmin mainittuja RCI-pisteitä, ansionmenetystä tai sellaisia kuluja, joista on haettu tai saatu korvausta toisesta vakuutuksesta.

7.8 Kriisiturva

OP:n ja Ifin vakuutusten kriisiturvasta korvataan yllättävien ja vakavien tapahtumien aiheuttamia kuluja. Lähitapiolan ehdoissa vastaavaa ei ole. Kriisiturvasta korvataan muun muassa matkakohteessa tapahtuneiden luonnonkatastrofien, äkillisen epidemian, aseellisen selkkauksen tai terroritekojen aiheuttamia evakuoitinkustannuksia. Psykoterapian kustannuksia korvataan edellä mainittujen syiden lisäksi vakuutettuun tai hänen matkakumppaniin kohdistuneen väkivaltarikoksen tai sen yrityksen, liikenne-, vesiliikenne tai lento-onnettomuuteen osalliseksi joutumisen tai majoituskohteen merkittävän laajan tulipalon aiheuttamista psyykkisistä seurauksista. Kriisiturva ei kuitenkaan ole voimassa niissä väkivaltarikoksissa, joissa aiheuttajana on ollut vakuutetun matkalla mukana ollut lähiomainen tai muu matkaseurueeseen kuulunut jäsen. Turva ei myöskään ole voimassa, mikäli viranomainen on suositannut välttämään alueelle matkustamista tai asettanut alueen matkustuskieltoon, vakuutettu on osallistunut aseelliseen selkkaukseen, esimerkiksi YK:n organisoimaan rauhanturvatoimintaan tai muuhun sotilaalliseen toimintaan. Valviran hyväksymän terapeutin kustannusten korvaamiseksi OP edellyttää että hoitoon on hakeuduttu viimeistään kolmen kuukauden ja If kahden kuukauden kuluessa tapahtumasta. OP korvaa enintään kymmenen ja If enintään viisi terapiakäyntiä kuuden kuukauden sisällä tapahtumasta.

Yhtiöt korvaavat myös ennen matkaa tapahtuneiden aiheuttamia matkan peruuntumisia, mikäli vakuutus on ollut jo silloin voimassa. OP:lla raja on alle 60 vuorokautta ja Ifillä alle 14 vuorokautta. Matka tai palvelu on peruttava välittömästi perumisen syyn selvittyä, ja vakuutuksesta korvataan vain se osuus, joka on jäänyt perumisen jälkeen vakuutetun maksettavaksi. OP:n ehdoissa on myös maininta, että kuluja korvataan vain, jos Suomen ulkoministeriö, lähetystö tai muu virallinen taho on huomioinut peruuttamiseen johtaneet syyt ja tämän syyn vuoksi suositavat välttämään alueelle matkustamista.

7.9 Yhteenveto matkustajavakuutuksesta

Kunkin yhtiön vakuutuksista korvataan matkasairausten aiheuttamia hoitokuluja enintään 90 vuorokautta sairauden alkamisesta, ja matkatapaturman hoitokuluja

enimmillään kolmen vuoden ajan vahingon tapahtumisesta. Seuraavassa taulukossa on esitetty matkustajavakuutusten keskeisiä ominaisuuksia ja niiden vaihtelua yhtiöiden välillä.

	OP-Pohjola	Lähitapiola	If
vakuutus päättyy viimeistään	100-vuotiaana (päivärahaturva 70-vuotiaana)	70-vuotiaana 85-vuotiaana (jos kotivakuutus Lähitapiolassa)	90-vuotiaana
kotimaan matkat, etäisyys kodista minimissään	50 km	50 km	150 km
sisältyykö lapsen vakuutus mukana matkustavan vanhemman vakuutukseen	ei, jokainen matkalle lähtevä on vakuutettava omalla vakuutuksellaan	kyllä, 16-vuotiaaksi asti	kyllä, 20-vuotiaaksi asti
korvataanko tapaturman hampaille aiheuttamia vammoja	ei	ei	kyllä, enintään tapaturmaa edeltäneeseen tilaan
lääkärin määräämien fysioterapiakäyntien enimmäismäärä	10 kertaa sairautta tai tapaturmaa kohti	10 kertaa sairautta tai tapaturmaa kohti	15 kertaa sairautta tai tapaturmaa kohti

Taulukko 2. Matkustajavakuutusten eroja yhtiöiden välillä.

Eri yhtiöiden matkustajavakuutuksista korvataan samanlaisia tapahtumia. Eroja muodostuu esimerkiksi aikarajoista ja korvattavien hoitokäyntien määrästä. Lähitapiolan vakuutus on yksi kokonaisuus ja useat vertailukohtat ovat kilpailijoitaan suppeampia. OP:n vakuutusta voi rakentaa erittäin laajaksi valitsemalla kaikki saatavilla olevat turvat, jolloin erityisesti matkan peruuntumisen ja keskeytymisen osalta OP:n tuote on laajin. Taulukoiden 1 ja 2 vertailukohtien perusteella Ifin matkustajavakuutus on esimerkkiperheen tarpeisiin laajin ja kattavin.

8 Kotivakuutus

Kotivakuutuksesta korvataan äkillisestä ja ennalta arvaamattomasta, vakuutusehtojen mukaisesta tapahtumasta aiheutuneita esinevahinkoja. Esimerkkiperheen perusteella tutkimuksessa keskitytään kodin vakuuttamiseen, kun asuinmuotona on omakotitalo. Omakotitaloon otettavissa vapaaehtoisissa vakuutuksissa vakuutetaan kiinteistö ja irtaimisto erikseen.

Kotivakuutuksen vertailussa on käytetty lähteenä vakuutusyhtiöiden verkkosivuilta saatuja, hakuhetkellä uusimpia julkaistuna olevia materiaaleja seuraavasti:

- OP-Pohjola
  - Avaintietoesite: Omakoti-vakuutus. Versio 700248f 4.19. Tulostettu 3.2.2020
  - Vakuutusehdot: Kodin ja tavaroiden vakuutukset. Versio 332450f 11.19. Voimassa 1.11.2019 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
  - Tuoteopas: Kodin ja tavaroiden vakuutukset. Voimassa 1.4.2019 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
- Lähitapiola
  - Avaintietoesite: Kotivakuutus. Versio L-OH-03608-fi. Tulostettu 3.2.2020
  - Vakuutusehdot: Kotitalouden vakuutusehdot. Voimassa 1.1.2020 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
  - Tuoteopas: Kotitalouden vakuutukset. Voimassa 1.10.2019 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
- If
  - Avaintietoesite: Kotivakuutus. Versio If2019/06. Tulostettu 3.2.2020
  - Vakuutusehdot: Kodin omaisuusvakuutusehdot. Versio Ehto OMA 200.19. Voimassa 1.1.2020 alkaen. Tulostettu 3.2.2020.
  - Tuoteopas: Yksilöllistä turvaa kodillesi. If Kotivakuutus. Voimassa 1.1.2020 alkaen. Tulostettu 3.2.2020

Muut käytetyt lähteet on mainittu asianomaisessa kohdassa erikseen.

OP-Pohjolassa on yksi perustason paketti, joka sisältää palo- ja luonnonilmiöturvan. Vakuutusta voi täydentää rikos-, laiterikko-, putkistovuoto- sekä särkymis- ja menetysturvilla, joista jokainen on erikseen ostettavissa vakuutukseen. Lähitapiolalla on neljä eritasoista turvapakettia suppeasta laajaan. Myös Ifillä on neljä eri tasoa suppeasta laajaplius-tasoon asti. Rakennukselle ja irtaimistolle on tasot valittavissa erikseen. Tässä tutkimuksessa keskitytään selkeyden vuoksi vertailemaan vain suppean tason kotivakuutusten sisältöä, suojeluohjeita ja rajoitusehdoja. Rakenteilla olevan rakennuksen vakuuttamiseen ei myöskään oteta kantaa.

Suppean tason vakuutus on minimiturva omaisuudelle. Esimerkiksi kotiin murtautumisesta ja omaisuuden varastamisesta aiheutuvia vahinkoja ei suppeasta tasosta korvata, vaan niiden varalle on vakuutuspaketin tasoa nostettava. Vuotovahingot ovat palovahinkojen jälkeen yleisimpiä kotivakuutuksen vahinkotapah-tumia, mutta vuodot eivät ole korvattavia vahinkoja yhdenkään vakuutusyhtiön suppean tason tuotteissa. Sen sijaan korvattavuuteen kuuluu poikkeukselliset tulvavahingot. Vakuutusehdoissa poikkeuksellinen tulva tarkoittaa sellaista veden-pinnan nousua, jonka esiintymistodennäköisyys on kerran 50 vuodessa tai harvemmin. Laajempi turva tarkoittaa myös korkeampaa vakuutusmaksua, joten va-kuutustuotteen valinnan haasteet eivät rajoitu vain erilaisten ehtojen vertailuun, vaan myös taloudellisiin kysymyksiin ja käsityksiin riskien todennäköisyydestä. Seuraavassa taulukossa on esitetty suppeiden vakuutusten korvattavia vahinkoja sekä rakennukselle että irtaimistolle.

	OP-Pohjola	LähiTa-piola	IF
Rakennus			
Palo-, savu-, noki- ja räjähdysvahin-got	kyllä	kyllä	kyllä
Myrskyvahingot	kyllä	kyllä	kyllä
Poikkeukselliset tulvavahingot	kyllä	ei	kyllä
Raesateen aiheut-tamat vahingot	kyllä	ei	kyllä
Vuotovahingot	ei	ei	ei
Irtaimisto			
Palon, noen tai sa-vun aiheuttamat vahingot	kyllä	kyllä	kyllä
Luonnonilmiöt	kyllä	kyllä	kyllä
Asumisen keskey-tymisen aiheutta-mat lisäkustannuk-set	kyllä, enintään 10 % irtaimiston enimmäiskorvauksesta / kk. Palova-hingoissa enintään yhden vuoden ajalta, muissa vahingoissa 6 kk ajalta.	kyllä, enin-tään vuo-den ajalta.	kyllä, enintään 85 % lisäkustannuksista enintään yhden vuoden ajalta.
Vuotovahingot	ei	ei	ei

Taulukko 3. Suppeasta turvatasosta korvattavia vahinkoja.

8.1 Rakennuksen vakuutuksessa vakuutettava omaisuus

Rakennuksen vakuutuksessa vakuutettavan omaisuuden määrittely vaihtelee vakuutusehdoissa paljon. Irtaimiston määrittely on suppein, jossa rakennuksen lisäksi vakuutukseen kuuluu sen välittömässä läheisyydessä ja päivittäisessä käytössä oleva hoidettu piha-alue. Lisäksi esimerkiksi leikkimökki, kasvihuone ja kylpytynnyri kuuluvat rakennuksen vakuutukseen. OP:n vakuutuksessa edellisten lisäksi vakuutettuina ovat mahdollinen lämmitysöljysäiliö sekä lämmitysaineet kuten öljy tai polttopuut enintään yhden vuoden käyttötarvetta vastaavasta määrästä. Lisäksi sähkö- ja muut kaapelit sekä johtimet ja putkistot ovat vakuutettuina yleiseen liittymään asti.

Lähitapiolassa piha-alue ja sen rakenteet voidaan vakuuttaa irtaimiston, ei rakennuksen vakuutuksessa. Lähitapiolan rakennusvakuutuksessa voidaan kuitenkin vakuuttaa esimerkiksi aurinkopaneelit, antennit ja rakennuksen kiinteät sisustukset. Kaapelit, putkistot ja lämmitysaineet ovat vakuutettuina samalla tavoin kuin OP:n vakuutuksessa. Lisäksi vakuutettuina ovat lämpö-, vesi-, ilmastointi-, sähkö- ja automaatiolaitteistot kuten lämmityskattilat, sähkökiukaat, keskuspölynimuri sekä rakennuksen turvatekniikka.

Rakennuksen vakuutuksella ei missään vakuutusyhtiössä voida vakuuttaa sala-oja- ja sadevesijärjestelmiä tai jäteveden puhdistusjärjestelmää, vesialueita, laitureita tai muita rantarakennelmia. Pihalla sijaitsevat saunarakennukset on vakuutettava erikseen omalla vakuutuksellaan, samoin esimerkiksi autotallit tai vastaavat isommat rakennukset.

8.2 Irtaimiston vakuutuksissa vakuutettava omaisuus

Koti-irtaimistona vakuutetaan vakuutuksenottajan yksityiskäytössä olevia tavanomaisia esineitä kuten huonekaluja, vaatteita, urheiluvälineitä kodinkoneita ja muita taloustarvikkeita. Kullakin vakuutusyhtiöllä irtaimistoon kuuluu myös rahat ja muut maksuvälineet enintään 500 euron arvosta. Seuraavassa taulukossa on

esitetty irtaimiston vakuutuksesta korvattavia esineitä sekä niiden enimmäiskorvausmääriä.

	OP	Lähitapiola	IF
Seuraeläimet	1500 euroa	ei kuulu irtaimiston vakuutukseen	vakuutettava erikseen
Polkupyörä ja sen varusteet	ei mainintaa	ei mainintaa	yht. 2500 euroa
Soutuvene tai kanootti sekä niihin kuuluva perämoottori	enintään 5 hv, 1500 euroa	enintään 10 hv, 5000 euroa	enintään 8 hv, 3500 euroa
ed. lisäksi soutujolla, kajaki, purjelauta	ei mainintaa	sis. ed. 5000 euroon	ei mainintaa
Ansiotoiminnassa käytettävät työkalut, työvälineet ja laitteet	enintään 5000 euroa, kun yksityishenkilönä työsuhteessa tai toiminimellä	enintään 5000 euroa, kun yksityishenkilönä työsuhteessa tai toiminimellä	yhteensä 2000 euroa
Puutarhatraktorit ja moottoroidut harrasteajoneuvot (rakenteellinen maks. nopeus 15km/h)	yhteensä enintään 5000 euroa	enintään 5000 euroa	ei mainintaa
Muu sähköinen liikkuväline (maks. teho 1kWh ja rakenteellinen maks. nopeus 25km/h)	ei mainintaa	enintään 2000 euroa	ei mainintaa
Matkatavarat	enintään 5000 euroa (vain Pohjoismaissa)	enintään 10 % irtaimiston enimmäiskorvausmäärästä	vakuutuskirjan mukaisesti. Rahat ja arvopaperit 100 euroa.

Taulukko 4. Irtaimiston vakuutuksen enimmäiskorvauksia tietyissä esineissä.

8.3 Suojeluohjeet

Suojeluohjeiden tarkoituksena on ohjata vakuutuksenottajaa huolehtimaan omaisuudestaan niin, ettei korvattavaa vahinkotapahtumaa pääsisi syntymään. Jos voidaan osoittaa, että vahinko on ainakin osaltaan johtunut suojeluohjeiden laiminlyönnistä, voi vakuutusyhtiö alentaa maksettavan korvauksen määrää tai evätä korvauksen kokonaan. Yleistä palo- ja tulityöturvallisuutta koskevien suo-

jeluohjeiden kirjoitusasu ja painotukset vaihtelevat yhtiöiden välillä, mutta perussisältö on kaikissa sama. Esimerkkinä tästä on tulitöissä tarvittavan alkusammutuskaluston määrä ja laatu. Ifin ja LähiTapiolan ehdoissa on tarkkaan kerrottu, minkä kokoiset ja minkälaiset sammuttimet tai kuinka paljon vettä on varattava käden ulottuville ennen tulityön aloittamista. OP:n ohjeissa on todettu, että paikalla pitää olla ”riittävä alkusammutuskalusto ja paineellinen vesiletku”.

Varkausvahinkojen ehkäisemiseksi kukin yhtiö kehottaa huolehtimaan ovien, ikkunoiden ja muiden sisäänpääsyreittien huolellisesta sulkemisesta siten, että rakennukseen tunkeutuminen ei onnistu rakenteita tai lukkoja vahingoittamatta. Vara-avaimia ei saa säilyttää rakennuksen tai säilytysuojan ulkopuolella. Kuten pankit, myös vakuutusyhtiöt kehottavat säilyttämään pankki- ja luottokortit erillään niiden tunnusluvuista.

Paloturvallisuuden osalta on tulen käsittelyssä noudatettava erityistä varovaisuutta. Vuoteessa tai sohvilla ei saa tupakoida, kiukaiden ja tulisijojen asennuksessa on noudatettava valmistajan antamia suojaetäisyyksiä eikä saunassa saa kuivata vaatteita. Pelastusviranomaisen ohjeita esimerkiksi palovaroittimien määrästä sekä tulisijojen nuohousten ajoittamisesta on noudatettava. Suurin osa tulipalojen ehkäisyä koskevista suojeluohjeista perustuu Pelastuslakiin 379/2011.

Vuotovahinkojen torjumiseksi pesukoneet ja kylmälaitteet on asennettava turvakaukalo päälle, ellei tilassa ole lattiakaivoa. Pesukoneet on varustettava omilla sulkuventtiileillään, veden poistoletkut tulee asentaa kiinteästi viemäriin ja laitteiden toimintaa on valvottava. Vakuutuksenottajia ohjataan myös puhdistamaan lattiakaivot ja hajulukot säännöllisesti, jotta hiusten ja muun kuonan aiheuttamia tukoksia ei pääse syntymään.

Luonnonilmiöiden aiheuttamien vahinkojen varalta on huolehdittava, että hulevedet eivät pääse kulkeutumaan talon rakenteisiin. Kiinteistön sadevesi- ja salaojajärjestelmien toimintakunto tulee tarkistaa ja huoltaa säännöllisesti. Esimerkkiperheen talon kaltaisissa 1950-luvun taloissa on harvoin salaojajärjestelmiä asennettu jo rakennusvaiheessa. Salaojajärjestelmien tekninen ikä on noin 30-40 vuotta, eli vaikka järjestelmä olisikin rakennusvaiheessa asennettu, se on pitänyt uusia viimeistään 1990-luvun alussa. Tämä tarkoittaa myös, että järjestelmä on

uusittava 2020-luvun loppuun mennessä (Raksystems 2018). Mielenkiintoinen seikka on, että itse salaoja- tai sadevesijärjestelmä eivät ole vakuuttamisen kohteena, mutta niiden on kuitenkin oltava asennettuna ja säännöllisesti huollettuna, jotta huleveden aiheuttamasta vahingosta olisi edes mahdollista saada vakuutuksesta korvausta.

8.4 Rajoitusehdot

Yhtiöiden rajoitusehdot ovat keskenään hyvin yhteneväiset. Takuun, lain tai luonteensa perusteella julkisista varoista korvattavien vahinkojen korvauksia haetaan näiltä tahoilta, ei kotivakuutuksesta. Korvattavuuden ulkopuolelle jää esimerkiksi säätilan vaihteluiden, kuten pakkasen, lumen tai kuumuuden aiheuttamat vahingot. Vakuutuksesta ei korvata normaalin kulumisen tai vähitellen tapahtuvan pilaantumisen kuten homehtumisen, lahoamisen, ruostumisen tai muun vastaavan omaisuudelle aiheuttamaa vahinkoa. Kiinteistön huolto- ja kunnossapitokustannukset kuuluvat vakuutuksenottajalle, eivätkä ole kotivakuutuksesta korvattavia. Lemmikkien tai kotieläinten aiheuttamia vahinkoja ei korvata. Rajoitusehtoja on tässä lueteltua enemmän, mutta ne käsittelevät laajempien turvatasojen vakuutuksista korvattavia vahinkoja.

Esimerkkiperheen tietokoneharrastuksen kannalta huomionarvoista on, että jokainen vakuutusyhtiö on rajannut tietokoneissa tai vastaavissa laitteissa olevat tiedot, tiedostot sekä ohjelmat korvattavuuden ulkopuolelle. Tietojen tai ohjelmiston aiheuttamaa virhetilaa tai toimintakyvyn lakkaamista ei myöskään korvata kotivakuutuksesta.

8.5 Kotivakuutuksen yhteenveto

Jo avaintietoesitteitä vertaillen voi huomata, että yhtenevistä elementeistä huolimatta eri vakuutusyhtiöiden kotivakuutustuotteet vaikuttavat erilaisilta. Vakuutustuotetta valitessaan kuluttajan voi olla haastavaa vertailla tuotteita keskenään, koska eri yhtiöiden ehdot ovat niin eri tavoin kirjoitettu. Yhdessä vakuutuksessa ehdot on kirjoitettu tiiviisti, toisessa määrittelyt ovat laajempia ja selkeämpiä.

Suppeista kotivakuutuksen tuotteissa on yhtiöiden välillä selkeitä eroja. Kattavimmaksi osoittautuu Lähitapiolan kotivakuutus, sillä sen vakuutuksesta korvataan

esinevahinkoja kahta muuta laajemmin ja enimmäiskorvauksen määrät ovat kilpailijoitaan korkeammat. Vaikka selkeyden ja vertailukelpoisuuden vuoksi tässä luvussa verrattiin vain suppeita kotivakuutuksen tuotteita, on melko selvää että esimerkkiperheen on harkittava vakuutuksensa laajentamista vähintään niin, että se korvaisi murtautumisen, varkauden ja vuotojen aiheuttamia vahinkoja.

9 Lakisääteinen liikennevakuutus

Eri vakuutusyhtiöiden tarjoamat lakisääteiset liikennevakuutukset ovat ehdoiltaan hyvin samankaltaisia. Avaintietoesitteiden perusteella tuotteissa ei ole eroja juuri lainkaan. Vakuutusehtoja ja -oppaita tarkastellessa merkittävimmät erot löytyivät bonusjärjestelmien ja vahinkoilmoitustapojen välillä. Muista yhtiöistä poiketen, OP-Pohjola on ehdoissaan määritellyt, että mikäli vakuutuksenottajalla on Henkilöasiakkaan digitaalisia palveluita koskeva sopimus, voi vakuutuksiin liittyvä viestintä ja asiointi tapahtua ainoastaan verkko- ja mobiilipalveluissa. OP-Pohjolla on ainoana yhtiönä ehdoissaan myös maininta lakisääteisestä oikeudesta profilointiin esimerkiksi vakuutusyhtiölain määrittämien riskinhallinnallisten tehtävien suorittamiseen. Vakuutusyhtiölaki kuitenkin toteaa, että kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa vakuutuksenottajan sukupuoli ei saa olla vakuutusmaksun tai vakuutuskorvauksen laskennan perusteena. (Vakuutusyhtiölaki).

Lakisääteisen liikennevakuutuksen vertailussa on käytetty lähteenä vakuutusyhtiöiden verkkosivuilta saatuja, hakuhetkellä uusimpia julkaistuna olevia materiaaleja seuraavasti:

- OP-Pohjola
  - Avaintietoesite: Liikenne- ja kriisiturvavakuutus. Versio 700003f 4.20. Tulostettu 3.2.2020
  - Vakuutusehdot: Liikennevakuutus. Versio 332454f 11.19. Voimassa 1.11.2019 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
  - Tuoteopas: Vakuutukset autollesi. Voimassa 1.11.2019 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
- Lähitapiola
  - Avaintietoesite: Liikennevakuutus. Versio L-OH-03519-fi. Tulostettu 3.2.2020

- Vakuutusehdot: Liikennevakuutus henkilöasiakkaille. Voimassa 1.11.2019 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
- Tuoteopas: Ajoneuvovakuutukset henkilöasiakkaille. Voimassa 1.11.2019 alkaen. Tulostettu 3.2.2020
- If
  - Avaintietoesite: Liikennevakuutus. Versio If2020/01. Tulostettu 3.2.2020
  - Vakuutusehdot: Liikennevakuutusehdot. Versio Ehto LII 601.17. Voimassa 1.1.2020 alkaen. Tulostettu 3.2.2020.
  - Tuoteopas: Parasta turvaa autollesi. Vakuutusopas ajoneuvovakuutuksen valintaan. Voimassa 1.1.2020 alkaen. Tulostettu 3.2.2020

Muut käytetyt lähteet on mainittu asianomaisessa kohdassa erikseen.

9.1 Voimassaoloalueet

Suomessa otettu lakisääteinen liikennevakuutus on voimassa ETA-valtioiden sekä Vihreän kortin sopimuksen valtioiden alueella. Ifin vakuutusehdoissa voimassaoloalueesta oli rajattu pois Iran, Kosovo, Kyproksen pohjoisosa, Marokko, Tunisia sekä Vuoristo-Karabah. LähiTapiolan ja OP-Pohjolan vakuutusehdoissa ei rajausta ole, mutta kyseisten yhtiöiden avaintietoesitteistä lähes vastaavat rajaukset löytyvät. Vakuutuksesta korvataan Liikennevakuutuslain määräämässä laajuudessa Suomessa aiheutunut henkilö- tai esinevahinko. Ulkomailla vakuutuksesta korvataan vahinkotapahtumavaltion lainsäädännön laajuudessa. Koska ulkomaisten valtioiden korvaussummat voivat olla riittämättömiä vahingon peittämiseen, vakuutusyhtiöt suosittavat, että esimerkiksi Venäjälle omalla autolla matkaavilla on lisäksi voimassaolevat matkustaja- ja tapaturmavakuutukset.

9.2 Vakuutusyhtiön vastuun alkaminen ja päättyminen

Vakuutusyhtiön vastuu lakisääteisessä liikennevakuutuksessa alkaa, kun sekä vakuutuksenantaja että -ottaja ovat hyväksyneet tarjouksen. Jos vakuutuksenottaja on lähettänyt hakemuksen, ja olisi ilmeistä vakuutusyhtiön hyväksyvän sen, on vakuutusyhtiö korvausvelvollinen sattuneesta vahingosta, vaikka ei olisikaan

vielä ehtinyt hakemusta hyväksyä. Vakuutusyhtiöiden on myönnettävä liikennevakuutus. Esimerkiksi vakuutusmaksujen aikaisempien laiminlyöntien vuoksi vakuutusyhtiöllä on oikeus vaatia ensimmäisen vakuutuskauden maksu ennakoon, jolloin vakuutusyhtiön vastuu alkaa vasta maksusuorituksen jälkeen. Ensimmäinen vakuutuskausi on pituudeltaan enintään 13 kk, ja seuraavat ovat vuoden mittaisia.

Vakuutusmaksut määräytyvät kunkin yhtiön laskentaperusteiden sekä liikennevakuutuslain 20 §:n mukaisesti. Ifin ehdoissa pienin vakuutusmaksu on vähintään 25 euron suuruinen, LähiTapiolan 20 euroa. OP-Pohjola ei ole ehdoissaan määritellyt minimimaksua. Vakuutusmaksu on maksettava kuukauden kuluessa laskun päiväyksestä tai viimeistään vakuutusyhtiön vastuun alkaessa, ellei laskussa ole erillistä mainintaa, että maksaminen on edellytys vakuutusturvan voimaantuloon. Viivästyneestä maksusta peritään korkolain mukaista viivästyskorkoa. Vakuutussaattava korkoineen on suoraan ulosottokelpoinen. Perintätoimien vuoksi vakuutusyhtiöllä on oikeus muuttaa useampaan erään jaettu vuosimaksu yksieräiseksi.

Vakuutussopimus päättyy viimeistään silloin, kun vakuutuksenottajan vakuuttamisvelvollisuus päättyy. Sopimus on voimassa, vaikka vakuutusmaksua ei olisi maksettu ajallaan. Vakuutuksenottaja voi kirjallisesti irtisanoa vakuutuksen, mikäli ajoneuvo on väliaikaisesti poistettu liikennekäytöstä ja poisto on etukäteen merkitty ajoneuvorekisteriin, vakuutus ajoneuvolle on otettu toisesta yhtiöstä, tai ajoneuvo on varastettu ja varkaudesta on tehty ilmoitus sekä poliisille että vakuutusyhtiölle. Ilman irtisanomista vakuutus päättyy ajoneuvon omistuksen tai hallinnan siirtyessä toiselle, poistettaessa lopullisesti liikennekäytöstä tai kun vakuutus on otettu toisesta yhtiöstä. Omistus- tai hallintaoikeuden siirtyessä vakuutus kuitenkin korvaa seitsemän päivän kuluessa siirrosta tapahtuneet vahingot, ellei uusi vakuuttamisvelvollinen ole ehtinyt vakuutusta ottaa.

Vakuutusyhtiöillä on takautumisoikeus, jonka nojalla vakuutusyhtiölle siirtyä vahinkoa kärsineen oikeus vaatia kolmannelta henkilöltä vakuutusyhtiön hänelle maksama korvausmäärä. Liikennevakuutuksessa regressioikeus syntyy esimerkiksi myös silloin, jos vahingon aiheuttaja on vahinkohetkellä ollut huumausaineiden tai alkoholin vaikutuksen alaisena siten, että veren alkoholipitoisuus on

ajon aikana tai välittömästi sen jälkeen ollut vähintään 1,2 promillea tai uloshengitysilmassa on ollut vähintään 0,53 mg alkoholia.

Vakuutussopimuksen päättyessä ennen vakuutuskauden loppua, on vakuutusyhtiön palautettava jo maksettua vakuutusmaksua siltä ajalta, jolloin yhtiön vastuu ei ollut enää voimassa. LähiTapiolan ja Ifin ehdoissa pienin palautettava summa on 8 euroa, OP:n ehdoissa alarajaa ei ole määritelty. Mikäli ajoneuvo on poistettu liikennekäytöstä, mutta sitä on kuitenkin käytetty liikenteessä, vakuutusyhtiöt perivät liikenteestä poiston ja liikennekäytön toteamisen väliseltä ajalta vakuutusmaksun kolminkertaisena.

Vahingon sattuessa OP:n asiakkaan on tehtävä vahinkoilmoitus vahinkoilmoituslomakkeella, LähiTapiolaan ilmoituksen voi tehdä sähköisesti, puhelimitse ja postitse, ja Ifille kirjallisesti vahinkoilmoituslomakkeella. Vakuutuksenottajaa kohtaan esitetyt korvausvaatimukset ja päätöksen tekemiseen tarvittavat tiedot ja asiakirjat tulee ohjata omalle vakuutusyhtiölle. Vakuutuspetosten estämiseksi korvauskäsittelyn yhteydessä vakuutusyhtiöiden yhteisestä tietojärjestelmästä tarkastetaan eri yhtiöille ilmoitetut vahingot. LähiTapiolan ehdoissa mainitaan myös oikeus tallentaa korvausasioihin liittyviä puheluita.

9.3 Bonusjärjestelmät

Lakisääteisiä liikennevakuutuksia tarkasteltaessa suurimmat erot löytyivät vakuutusmaksuun vaikuttavista bonusjärjestelmistä ja niiden ehdoista. Alla olevaan taulukkoon on koottu järjestelmien keskeisiä tietoja. Jäljempänä pureudutaan tarkemmin bonusjärjestelmiin sekä niiden yhteisiin ja erityisiin piirteisiin.

	OP-Pohjola	LähiTapiola	IF
Uuden vakuutuksen minimibonus (ellei aiempaa vahinkohistoriaa)	40 %	25 %	30 %
Henkilökohtaisen vakuutus- ja vahinkohistorian huomiointi	kyllä	kyllä	kyllä
Vuosittainen bonusprosentin nousu	2-13 %-yks.	5-10 %-yks.	5 %-yks.
Ajoneuvo liikennekäytössä, jotta bonusluokka nousee / vakuutuskausi	120 vrk	120 vrk	90 vrk

Bonusturva	kyllä	kyllä	ei
Bonusprosentin alentuminen yhden vahingon vuoksi	8-30 %-yks.	15 %	10-20 %-yks.
Maksimibonus	80 %	80 %	80 %

Taulukko 5. Bonusjärjestelmien tietoja

Kukin vakuutusyhtiö muodostaa vakuutuksen bonusluokan ja -prosentin vakuutuksenottajan henkilökohtaisen vakuutus- ja vahinkohistorian perusteella. Asianomaisen henkilön suostumuksella, myös vakuutuksenottajan samassa taloudessa asuvan puolison historiatiedot voidaan ottaa huomioon bonuksen määrittämisessä. Lesken bonuksen määrittämisessä tarvitaan kuolinpesän lupa vainajan historiatietojen käyttämiseen. Edellytyksenä huomioonottamiselle on, että puoliso on yhdessä käyttäneet samaa autoa, eikä vakuutuksenottajalla ole omaa vakuutus- tai vahinkohistoriaa.

Vakuutusmaksun bonukseen ja maksun määrään vaikuttaa sellaiset vakuutuksenottajan tai ajoneuvon kuljettajan tuottamuksesta tai auton puutteellisuudesta aiheutuneet vahingot, joista vakuutusyhtiö on maksanut korvauksia. Bonusluokka muuttuu seuraavan vakuutuskauden alusta lukien. Bonusta ei laske sellaiset vahingot, jotka ovat aiheutuneet auton ollessa varastettuna vakuutuksenottajalta, vahinko on tapahtunut omistajan tai hallinnan vaihdon jälkeen seitsemän päivän kuluessa, eikä vahingosta ole vastuussa vakuutuksenottaja tai hänen perheenjäsenensä. Mikäli vakuutuksenottaja maksaa vakuutusyhtiölle korvauksia vastaavan summan vakuutuskauden loppuun mennessä, ei bonusluokkaa tällöin alenneta.

OP-Pohjolassa vähintään kahden sellaisen vahingottoman kauden aikana, jolloin bonusprosentti on ollut ylin 80 %, tulee vakuutuksenottajalle bonusturva. Bonusturva tarkoittaa, että bonusturva ei yhden korvattun vahingon perusteella pienene. Ensimmäisten viiden bonusluokan prosentit nousevat 10 prosenttiyksikön välein 0-40 %:iin. Nousu viidennestä luokasta kuudenteen on 13 prosenttiyksikköä, jonka jälkeen taso nousee 3-7 %-yksikön vuosivauhtia 70 %:iin asti. Tämän jälkeen vuosittainen nousu on 2 %-yksikköä 80 %:in maksimibonukseen asti. Ensimmäinen vahinko voi pudottaa bonusluokkaa jopa viisi bonusluokkaa alaspäin. Toisesta vahingosta pudotus voi olla kymmenen ja kolmannesta vahingosta 14

vakuutusluokkaa. Neljänneistä vahingosta bonusluokka putoaa suoraan luokkaan 1 jonka bonus on 0 %.

LähiTapiolan bonustaulukossa prosentit nousevat vuosittain tasaisesti viiden prosenttiyksikön välein 0-80 %:iin. Yhtiö lisää jokaisen kahden vahingottoman kauden bonusnousun jälkeen viisi prosenttiyksikköä vahingottoman kuljettajan palkintobonusta. Näin ollen kahden vuoden bonusluokan nousu voi 10 %-yksikön sijaan olla yhteensä 15 %-yksikköä. Vahinkojen sattuessa bonusta alennetaan 15 %-yksikköä jokaista korvattua vahinkoa kohden. LähiTapiolan bonusturva astuu ensimmäisen kerran voimaan sen vakuutuskauden alussa, kun bonustaso nousee 80 %:iin. Kun bonusturvaa käytetään, bonustaso ei laske yhden vahingon perusteella. Maksimibonustasosta huolimatta bonusturva tulee uudelleen voimaan kahden vuoden kuluttua edellisen bonusturvan käyttämisestä.

Ilm. ehdoissa bonusprosentti nousee viiden prosenttiyksikön välein 0-80 %:iin. Ehdoissa myös kerrotaan, millä periaatteilla bonustaso määritellään silloin, kun vakuutuksenottajalla on vakuutus- ja vahinkohistoriaa. Vakuutuksenottajan aikaisemmat vahingottomat kaudet nostavat prosenttia 10 %-yksiköllä jokaista yksittäisen ajoneuvon vahingotonta vakuutuskautta kohden, alkaen 30 %:n vakuutusluokasta. Vahingot huomioidaan siten, että edeltävän kahden vuoden aikana tapahtuneista vahingoista vähennetään 10-15 %-yksikköä ja 3-5 vuotta aiemmin tapahtuneista vahingoista 5-10 %-yksikköä vahinkoa kohden. Prosentin suuruus riippuu siitä, kuinka monta ajoneuvoa vakuutuksenottajalla on aikajaksolla ollut vakuutettuna. Ilm. ehdot eivät sisällä bonusturvaa. Vahingoton kausi nostaa bonusta 10 %-yksikköä, paitsi luokasta 75 % nousu on 5 %-yksikköä maksimibonusseen 80 %. Vahinkotilanteessa ylimmistä kahdesta bonusluokasta pudotusta tulee 10 prosenttiyksikköä, 65-70 %:n luokista 15 prosenttiyksikköä ja 60 %:a pienemmistä luokista 20 prosenttiyksikköä.

Kaikissa yhtiöissä vakuutuksen bonusluokka voi vuoden aikana nousta vain kerran. Edellytyksenä vahingottomuuden lisäksi, että auto on vuoden aikana ollut liikennekäytössä 90 vuorokautta (If) tai 120 vuorokautta (OP ja LähiTapiola). Vakuutuksenottajalla on velvollisuus antaa vakuutusyhtiölle totuudenmukaisesti kaikki ne tiedot, jotka vaikuttavat vakuutusmaksun suuruuden määräytymiseen.

Jos vakuutuksenottaja huomaa vakuutusyhtiön tietojen olevan virheellisiä, tai tiedot ovat olennaisesti muuttuneet, on siitä ilmoitettava vakuutusyhtiölle. Liikennevakuutuslain 14 §:n mukaisesti, mikäli vakuutuksenottajan antamat tiedot ovat johtaneet liian pieneen vakuutusmaksuun, on vakuutusyhtiöllä oikeus takautuvasti periä maksujen erotus. Liian suurena perityn maksun erotusta yhtiöllä ei kuitenkaan ole velvollisuutta palauttaa.

9.4 Liikennevakuutuksen yhteenveto

Lakisääteisen liikennevakuutuksen ehdot perustuvat lähes täysin liikennevakuutuslakiin, eikä sen perusteella vakuutusyhtiöillä ole eroa. Vahingottomuuden mukaan vakuutusmaksua alentavia bonusjärjestelmiä tarkastellessa pientä eroavaisuutta löytyy yhtiöiden väliltä lähinnä sen osalta, kuinka monta prosenttiyksikköä bonus kasvaa vahingottoman vakuutuskauden jälkeen ja vastaavasti kuinka monta prosenttiyksikköä vahinko bonusta pienentää. Näiden perusteella mikään yhtiöistä ei kuitenkaan asetu muita selkeästi paremmaksi tai huonommaksi.

10 Yhteenveto ja pohdinta

Asetus vakuutusten avaintietoesitteestä on annettu, jotta kuluttajan olisi helpompi vertailla eri vakuutusyhtiöiden vastaavia tuotteita keskenään. Opinnäytetyön aineiston analysoinnissa kävi ilmeiseksi, että vakuutusyhtiöt laativat avaintietoesitteet eri laajuisina. Näin ollen kuluttajan ei avaintietoesitteen perusteella ole välttämättä helppoa vertailla eri vakuutusten sisältöä niin, että syntyvä käsitys on totuudenmukainen.

Vakuutusehdot on sääntöjen mukaan laadittava hyvällä yleiskielellä ja kapulakielisyyttä tulee välttää. Kuluttajan tulisi perehtyä vakuutusehtoihin erityisen tarkasti, jotta ymmärtäisi kaikki mahdolliset suojeluohjeet ja rajoitusehdot. Vertailun aikana kävi ilmeiseksi, että vakuutusoppaasta saatu käsitys jonkin tietyn vahingon korvattavuudesta oli erilainen kuin vakuutusehdoista saatava käsitys. Ehtojen monimuotoisuus sekä -mutkaisuus tekevät vertailun kuluttajalle haastavaksi, joten monelle vakuutuksenottajalle vakuutusmaksujen hinta, mahdolliset alennukset tai lisäedut sekä luottamus vakuutusta tarjoavaan yritykseen tai sen edustajaan voivat olla ratkaisevin tekijä vakuutusyhtiön valinnassa.

Tutkimuksessa lakisääteisen liikennevakuutuksen osalta vakuutusyhtiöiden väliset erot olivat niin pieniä, että ehtojen perusteella ei ole esimerkkiperheelle väliä mistä yhtiöstä kyseisen vakuutuksen ottaa. Lapsivakuutuksessa ei myöskään ollut erityisesti muita parempaa yhtiötä. Perusvoiteiden korvattavuuden vuoksi If nousi hieman edelle. Jotta kyseistä korvausta voisi saada, olisi vakuutuksen tullut olla voimassa jo ennen sairauden toteutamista. Jos pohditaan vain tilannetta, jossa vakuutus otetaan ensi kertaa nyt, esimerkkiperheen tietojen perusteella, ei lapsivakuutuksissakaan ollut merkittävää eroa. Matkustajavakuutuksessa If osoittautui kattavimmaksi. OP:n vakuutuksesta tulee laajin, jos siihen otetaan kaikki mahdolliset tarjolla olevat turvat. Kotivakuutuksessa esimerkkiperheelle parhaan vakuutuksen tarjosi LähiTapiola. Koska kukin vakuutusyhtiöistä osoittautui vuorollaan muita paremmaksi, voi perheen kokonaisvakuutuspaketin koota ehtojen perusteella valittuna useiden eri yhtiöiden tuotteista.

Jatkotutkimuksena voisi toteuttaa esimerkiksi vertailun yhden vakuutusyhtiön erilaajuisten kotivakuutus tuotteiden kattavuudesta. Myös laajempien turvatasojen eroja voisi tutkia pelkästään kotivakuutuksen osalta. Matkavakuutuksissa voisi selvittää vaikkapa ambulanssilennon perusteita ja vakuutusyhtiön roolia asiassa. Ajoneuvoihin liittyvissä vakuutuksissa voisi tehdä kaskovakuutuksen vertailua. Lapsivakuutuksista tutkimusta voisi laajentaa vaikka aikuisten tai koko perheen terveysvakuutuksiin.

Lähteet

Autoalan tiedotuskeskus 2020. Liikennekäytössä olevan ajoneuvokannan kehitys. https://aut.fi/tilastot/autokannan_kehitys/ajoneuvokannan_kehitys. Luettu 17.2.2020.

Euroopan parlamentti 2020. Euroopan finanssivalvontajärjestelmä. <https://euro-parl.europa.eu/factsheets/fi/sheet/84/euroopan-finanssivalvontajarjestelma>. Luettu 18.2.2020

Euroopan unioni 2019. EU:n virallinen verkkosivusto. Euroopan unioni: 446 miljoonaa asukasta - 27 maata. Esitys. https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/eu_in_slides_fi.pdf. Luettu 17.2.2020.

Euroopan unioni 2019. EU:n virallinen verkkosivusto. Sinun Eurooppasi. Liikennevakuutuksen voimassaolo EU:ssa. https://europa.eu/youreurope/citizens/vehicles/insurance/validity/index_fi.htm. Luettu 6.2.2020.

Euroopan unioni 2020. EU:n virallinen verkkosivusto. Vakuutustuotteet. https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/financial-products-and-services/insurance-products/index_fi.htm. Luettu 3.2.2020.

Euroopan unioni 2020. EU:n virallinen verkkosivusto. Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen (EIOPA). https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/eiopa_fi. Luettu 18.2.2020.

European Automobile Manufacturers Association ACEA 2019. Economic and Market Report, EU Automotive Industry Full-year 2018. https://acea.be/uploads/statistic_documents/Economic_and_Market_Report_full-year_2018.pdf. Luettu 17.2.2020.

Eurostat 2019. Tourism trips - introduction and key figures. ISSN 2443-8219. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tourism_trips_-_introduction_and_key_figures. Luettu 17.2.2020.

Eurostat 2019. Asumistilastot. ISSN 2443-8219. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Housing_statistics/fi#Hallintaperuste. Luettu 17.2.2020.

Finanssiala ry 2019. Vakuutusvuosi 2018. <https://www.finanssiala.fi/materiaalit/FA-Julkaisu-Vakuutusvuosi-2018.pdf>. Luettu 4.2.2020.

Finanssiala ry 2019. Vakuutuksella hallitaan riskejä. <https://www.finanssiala.fi/finanssialasta/vakuutus>. Luettu 4.2.2020

Finanssiala ry 2019. Sairauskuluvakuutus. <https://finanssiala.fi/tilastot/FA-tilasto-sairauskuluvakuutus-2009-062019.pdf>. Luettu 19.2.2020.

Finanssiala ry 2019. Vahingontorjunta. <https://finanssiala.fi/vahingontorjunta/Sivut/default.aspx>. Luettu 6.2.2020.

Finanssiala ry 2019. Vahingontorjunta. Tulipalot. <https://www.finanssiala.fi/vahingontorjunta/Sivut/palo.aspx>. Luettu 6.2.2020.

Finanssiala ry 2020. Vahingontorjunta. Vuotovahingot. <https://www.finanssiala.fi/vahingontorjunta/Sivut/Vuoto.aspx>. Luettu 6.2.2020

Finanssiala ry 2020. Vakuutustutkimus 2018. IROResearch Oy. PowerPoint-esitys. <https://www.finanssiala.fi/materiaalipankki/julkaisut/Sivut/default.aspx>. Luettu 6.2.2020

Finanssivalvonta 2020. Toimiluvat, rekisteröinnit ja notifikaatiot finanssimarkkinoilla. <https://www.finanssivalvonta.fi/vakuutus/toimiluvat-ja-rekisterointi/>. Luettu 5.2.2020

Finanssivalvonta 2020. Maksutulo ja korvaukset. Excel-tiedosto. https://www.finanssivalvonta.fi/globalassets/fi/tilastot/vakuutus/vahinkovakuutus/v_maksutulo_Q3_2018_fi_sv_en.xlsx. Luettu 19.2.2020.

Finanssivalvonta 2018. Solvenssi II. <https://finanssivalvonta.fi/saantely/saantelykokonaisuudet/solvenssi-ii/>. Luettu 5.2.2020.

Finanssivalvonta 2018. Vahinko- ja henkivakuutusta koskeva lainsäädäntö. <https://finanssivalvonta.fi/vakuutus/vahinko--ja-henkivakuutus/saantely/lainsaadanto/>. Luettu 5.2.2020.

Finanssivalvonta 2018. Vahinko- ja henkivakuutusta koskevat Fivan määräykset ja ohjeet. <https://finanssivalvonta.fi/vakuutus/vahinko--ja-henkivakuutus/saantely/fivan-maaraykset-ja-ohjeet/>. Luettu 5.2.2020.

Finanssivalvonta 2019. Vahinkovakuutus, Vakuutusluokkakohtainen tulos. Excel-tiedosto. <https://finanssivalvonta.fi/tilastot/vakuutus/vahinkovakuutus/excel-tiedosto>. Luettu 22.2.2020

Finanssivalvonta 2019. Vakuutustoiminnan menettelytavat. <https://www.finanssivalvonta.fi/vakuutus/vakuutustoiminnan-menettelytavat/>. Luettu 5.2.2020.

Finanssivalvonta 2019. Vakuutusten tarjoamisesta annettu direktiivi - Insurance Distribution Directive (IDD). <https://www.finanssivalvonta.fi/saantely/saantelykokonaisuudet/idd/>. Luettu 5.2.2020.

IF 2020. Matkatavaravakuutus. <https://if.fi/henkiloasiakkaat/vakuutukset/matkavakuutus/matkatavaravakuutus>. Luettu 23.2.2020.

IF 2020. Kattava turva sijoitusasunnolle - vakuutusopas, vuokranantajan vakuutus kerros- tai rivitalohuoneistolle. Voimassa 1.1.2020 alkaen. <https://www.if.fi/globalassets/fi/pdf/opas/vuokranantajan-vakuutusopas.pdf>. Luettu 6.2.2020.

IF 2020. Matkavakuutus, vakuutusopas 1.1.2020 alkaen. <https://www.if.fi/globalassets/fi/pdf/opas/matkavakuutusopas.pdf>. Luettu 17.5.2020.

IF 2020. Henkilövakuutus turvaa sinut ja perheesi. <https://www.if.fi/henkiloasiakkaat/vakuutukset/henkilovakuutukset>. Luettu 5.2.2020.

IF 2020. Tietoa meistä. <https://if.fi/tietoa-ifista/tietoa-meista>. Luettu 4.2.2020.

IF 2020. Liiketoiminta-alueet. <https://if.fi/tietoa-meista/liiketoiminta-alueet>. Luettu 4.2.2020

IF 2020. Henkilövakuutukset. <https://www.if.fi/henkiloasiakkaat/vakuutukset/henkilovakuutukset>. Luettu 4.2.2020

LähiTapiola 2018. Henkilö- ja matkavakuutus, tuoteseloste. Voimassa 1.10.2018 alkaen. <https://http://public.brandgate.fi/lahitapiola/lahitapiola/fi/tiedostot/124515/>. Luettu 3.2.2020.

LähiTapiola 2019. LähiTapiola-ryhmän tulos 2018: Autamme asiakastamme onnistumaan elämänturvassaan. <https://lahitapiola.fi/tietoa-lahitapiolasta/uutiset-huone/uutiset-ja-tiedotteet/uutiset/uutinen/1509557130215>. Luettu 19.2.2020.

LähiTapiola 2020. LähiTapiola-ryhmän tulos 2019: Uudistumisemme elämänturvayhtiönä etenee suunnitellusti. Lehdistötiedote. <https://public.egate.fi/lahitapiola/lahitapiola/fi/tiedostot/228498/>. Luettu 19.2.2020.

LähiTapiola 2020. Kotivakuutus. <https://lahitapiola.fi/henkilo/vakuutukset-ja-elake/koti-ja-mokki/kotivakuutus>. Luettu 22.2.2020

LähiTapiola 2020. Tietoa yhtiöryhmästä. Historia. <https://www.lahitapiola.fi/tietoa-lahitapiolasta/lahitapiola-ryhma/yhtioryhmatietoa/historia>. Luettu 4.2.2020.

LähiTapiola 2020. Tietoa yhtiöryhmästä. Ryhmän rakenne ja johto. <https://lahitapiola.fi/tietoa-lahitapiolasta/lahitapiola-ryhma/yhtioryhmatietoa/ryhman-rakenne-ja-johto>. Luettu 4.2.2020.

Puolanto, J. 2017. Kiinteistölehti. Vuokranantaja – vaadi vakuutus. <https://kiinteistolehti.fi/vuokranantaja-vaadi-vakuutus/> Luettu 22.2.2020.

Koskensyrjä, M. 2016. Omaisuusvakuutuksien käsitteet tutuksi, osa 1. <https://www.riskconsult.fi/omaisuusvakuutuksien-kasitteet-tutuksi/> Luettu 5.2.2020.

Koskensyrjä, M. 2016. Omaisuusvakuutuksien käsitteet tutuksi, osa 2. <https://riskconsult.fi/omaisuusvakuutuksien-kasitteet-tutuksi-osa-2>. Luettu 5.2.2020.

Kuluttajaliitto 2020. Tietopankki: matkustaminen ja liikkuminen. <https://kuluttajaliitto.fi/tietopankki/matkailu>. Luettu 17.5.2020

Liikennevakuutuskeskus LVK. 2016. Ajoneuvon vakuuttaminen – usein kysyttyä, <https://lvk.fi/fi/vakuuttamisvelvollisuus/usein-kysyttya>. Luettu 22.2.2020.

Liikennevakuutuskeskus LVK. 2017. Liikennevakuutuslaki 2017. <https://lvk.fi/liikennevakuutuslaki>. Luettu 22.2.2020.

Minilex 2020. Omaisuutta on kahta lajia - kiinteää ja irtainta. <https://www.minilex.fi/a/omaisuutta-on-kahta-lajia-kiinteaa-ja-irtainta>. Luettu 22.5.2020

OP Ryhmä 2020. Tietoa ryhmästä. Historia. <https://op.fi/op-ryhma/tietoa-ryhmasta/op-lyhyesti-historia>. Luettu 4.2.2020

OP Ryhmä 2020. Tietoa ryhmästä. Liiketoiminta-alueet. <https://op.fi/op-ryhma/tietoa-ryhmasta/op-lyhyesti/liiketoiminta-alueet>. Luettu 4.2.2020

OP Ryhmä 2020. Tietoa ryhmästä. Avainlukuja. <https://op.fi/op-ryhma/tietoa-ryhmasta/op-lyhyesti/avainlukuja>. Luettu 4.2.2020

OP Ryhmä 2020. Ura OP:lla. <https://op.fi/op-ryhma/ura-oplla/hae-meille-toihin>. Luettu 4.2.2020

OP Ryhmä 2020. Henkilöasiakkaat. Vakuutukset. <https://op.fi/henkiloasiakkaat/vakuutukset>. Luettu 4.2.2020

OP Ryhmä 2020. Henkilöasiakkaat. Pohjola terveysturvakuutus- turvaa läpi elämän. <https://op.fi/henkiloasiakkaat/vakuutukset/henkilovakuutus>. Luettu 5.2.2020

Raksystems Oy 2018. Varmista salaojien toimivuus ja sadevesien ohjaus syksyllä. <https://www.raksystems.fi/talotohtori/varmista-salaojien-toimivuus-ja-sadevesien-ohjaus-syksylla/>. Luettu 22.5.2020

Räty, E. & Kari T. 2018. Onnettomuustutkintainstituutti. Vakuutusyhtiöiden liikennevahinkotilasto 2018. <https://www.lvk.fi/fi/tilastot-ja-raportit/liikennevahinkotilasto/>. Luettu 22.2.2020.

Pulkki, M. 2019. Matkatapaturmat, matkasairaudet ja niiden erityistilanteet. Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE. <https://fine.fi/julkaisu-2019/matkatapaturmat-ja-niiden-erityistilanteet.pdf>. Luettu 10.2.2020

Pylkkönen, P. & Savolainen, E. 2016. Euro & Talous. Suomen Pankki. Vakuutussektorin sääntely uudistuu. <https://eurojatalous.fi/fi/2016/2/vakuutussektorin-saantely-uudistuu/>. Luettu 5.2.2020

Salo, H. 2017. Perustietoa kotivakuutuksista. Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE. <https://fine.fi/media/julkaisu-2017/perustietoa-kotivakuutuksista-2017.pdf>. Luettu 5.2.2020

Salo, H. 2019. Perustietoa matkavakuutuksista. Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE. <https://fine.fi/media/julkaisu-2018/perustietoa-matkavakuutuksista-2019.pdf>. Luettu 10.2.2020

Sampo Oyj. 2020. Tulos 2019. Excel-tiedosto. <https://sampo.com/tulos>. Luettu 19.2.2020

Sosiaali- ja terveysministeriö 2018. EU parantaa liikennevakuutuksen tuomaa turvaa. https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/1271139/eu-parantaa-liikennevakuutuksen-tuomaa-turvaa. Luettu 22.2.2020.

Statista 2019. Cherowbrier, J. Total assets of eurozone Insurance firms 2016-2019. www.statista.com/statistics/334097/ecb-euro-area-total-assets-insurance-pension-funds-ownership-organisation/. Luettu 4.2.2020

TEPA-termipankki 2020. <http://www.tsk.fi/tepa/fi/haku/omavastuu>, Luettu 22.2.2020.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL 2019. Lasten ja nuorten tapaturmien sairaalahoito. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtamien/turvallisuuden-edistaminen/tapaturmien-ehkaisy/lasten-ja-nuorten-tapaturmat/lasten-ja-nuorten-tapaturmatilastot/lasten-ja-nuorten-tapaturmien-sairaalahoito>. Luettu 18.5.2020

Tilastokeskus 2018. Perheet. ISSN 1798-3215.
http://www.stat.fi/til/perh/2018/perh_2018_2019-05-22_tie_001_fi.html. Luettu 18.5.2020.

Tilastokeskus 2019. Asuminen. Kiinteistöjen hinnat 2019. ISSN 1799-456X.
http://www.stat.fi/til/kihi/2019/03/kihi_2019_03_2019-12-04_tie_001_fi.html. Luettu 6.2.2020.

Tilastokeskus 2019. Liikenne ja matkailu. Suomalaisten matkailu Etelä-Eurooppaan kasvoi vuonna 2018. ISSN 1798-8837.
http://www.stat.fi/til/smat/2018/smat_2018_2019-03-28_tie_001_fi.html. Luettu 17.2.2020.

Tilastokeskus 2019. Asuminen. Asuntokunnat ja asuinolot 2018. ISSN 1798-6745.
https://stat.fi/til/asas/2018/01/asas_2018_01_2019-10-10_kat_002_fi.html. Luettu 17.2.2020.

Tilastokeskus 2019. Asuminen. Asunnot ja asuinolot 2018 yleiskatsaus. Asuntokanta 2018. ISSN 1798-6745.
http://www.stat.fi/til/asas/2018/01/asas_2018_01_2019-10-10_kat_001_fi.html. Luettu 6.2.2020.

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE 2020. Usein kysyttyjä kysymyksiä. Finanssiasiointi. <https://www.fine.fi/usein-kysyttya/finanssiasiointi.html>. Luettu 22.2.2020.

Vakuutuslakia 543/1994

Vakuutusyhtiölaki 521/2008

Valtioneuvosto. Valtioneuvoston asetus vakuutuksesta annettavien tietojen toimittamisesta 293/2018. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180293>. Luettu 19.2.2020